הלכה · משנה תורה · ספר קדושה

משנה תורה, הלכות שחיטה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה תורה, הלכות שחיטה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-תורה-הלכות-שחיטה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 7
פרק ג 10
פרק ד 12
פרק ה 14
פרק ו 16
פרק ז 18
פרק ח 21
פרק ט 24
פרק י 26
פרק יא 28
פרק יב 30
פרק יג 32
פרק יד 33

פרק א

א מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁיִּשְׁחֹט מִי שֶׁיִּרְצֶה לֶאֱכל בְּשַׂר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ". וְנֶאֱמַר בִּבְכוֹר בַּעַל מוּם (דברים יב כב) "אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל". הָא לָמַדְתָּ שֶׁחַיָּה כִּבְהֵמָה לְעִנְיַן שְׁחִיטָה. וּבְעוֹף הוּא אוֹמֵר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף" וְגוֹ' (ויקרא יז יג) "וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ" מְלַמֵּד שֶׁשְּׁפִיכַת דַּם הָעוֹף כִּשְׁפִיכַת דַּם הַחַיָּה:

ב וְהִלְכוֹת שְׁחִיטָה בְּכֻלָּן אַחַת הֵן. לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה אוֹ עוֹף מְבָרֵךְ תְּחִלָּה אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַשְּׁחִיטָה. וְאִם לֹא בֵּרַךְ בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד הַבָּשָׂר מֻתָּר. וְאָסוּר לֶאֱכל מִן הַשְּׁחוּטָה כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְפַרְכֶּסֶת. וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה קֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה. וַהֲרֵי הוּא בִּכְלַל (ויקרא יט כו) "לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם" וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וּמֻתָּר לַחְתֹּךְ מִמֶּנָּה אַחַר שְׁחִיטָה קֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ וּמוֹלְחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמְדִיחוֹ יָפֶה יָפֶה וּמַנִּיחוֹ עַד שֶׁתָּמוּת וְאַחַר כָּךְ יֹאכְלֶנּוּ:

ג דָּגִים וַחֲגָבִים אֵינָן צְרִיכִים שְׁחִיטָה אֶלָּא אֲסִיפָתָן הִיא הַמִּתֶּרֶת אוֹתָן. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (במדבר יא כב) "הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם", אֲסֵפַת דָּגִים כִּשְׁחִיטַת בָּקָר וְצֹאן. וּבַחֲגָבִים נֶאֱמַר (ישעיה לג ד) "אֹסֶף הֶחָסִיל", בַּאֲסִיפָה לְבַדָּהּ. לְפִיכָךְ אִם מֵתוּ מֵאֲלֵיהֶן בְּתוֹךְ הַמַּיִם מֻתָּרִין. וּמֻתָּר לְאָכְלָן חַיִּים:

ד זְבִיחָה זוֹ הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה סָתָם צָרִיךְ לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ וְלֵידַע בְּאֵי זֶה מָקוֹם מִן הַבְּהֵמָה שׁוֹחֲטִין. וְכַמָּה שִׁעוּר הַשְּׁחִיטָה. וּבְאֵי זֶה דָּבָר שׁוֹחֲטִין. וּמָתַי שׁוֹחֲטִין. וְהֵיכָן שׁוֹחֲטִין. וְכֵיצַד שׁוֹחֲטִין. וּמַה הֵן הַדְּבָרִים הַמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה. וּמִי הוּא הַשּׁוֹחֵט. וְעַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ צִוָּנוּ בַּתּוֹרָה וְאָמַר (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ" וְגוֹ' שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ עַל פֶּה צִוָּה בָּהֶן כְּשֶׁאָר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהִיא הַנִּקְרֵאת (שמות כד יב) "מִצְוָה" כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּתַחְלַת חִבּוּר זֶה:

ה מָקוֹם הַשְּׁחִיטָה מִן הַחַי הוּא הַצַּוָּאר. וְכָל הַצַּוָּאר כָּשֵׁר לִשְׁחִיטָה. כֵּיצַד. בַּוּשֶׁט מִתְּחִלַּת הַמָּקוֹם שֶׁפְּשָׁחוּתְכִין אוֹתוֹ מִתְכַּוֵּץ עַד מָקוֹם שֶׁיַּשְׂעִיר וְיַתְחִיל לִהְיוֹת פְּרָצִין פְּרָצִין כְּכֶרֶס. זֶה הוּא מָקוֹם הַשְּׁחִיטָה בַּוּשֶׁט:

ו שָׁחַט לְמַעְלָה מִמָּקוֹם זֶה וְהוּא הַנִּקְרָא תַּרְבֵּץ הַוּשֶׁט אוֹ לְמַטָּה מִמָּקוֹם זֶה וְהוּא מִתְּחִלַּת בְּנֵי מֵעַיִם שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְשִׁעוּר תַּרְבֵּץ הַוּשֶׁט שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה לְמַעְלָה בִּבְהֵמָה וְחַיָּה כְּדֵי שֶׁיֹּאחַז בִּשְׁתֵּי אֲצִבְעוֹתָיו וּבְעוֹף הַכֹּל לְפִי גָּדְלוֹ וְקָטְנוֹ. וּלְמַטָּה עַד הַזָּפָק:

ז וְאֵי זֶה הוּא מְקוֹם שְׁחִיטָה בַּקָּנֶה. מִשִּׁפּוּי כּוֹבַע וּלְמַטָּה עַד רֹאשׁ כְּנַף הָרֵאָה כְּשֶׁתִּמְשֹׁךְ הַבְּהֵמָה צַוָּארָהּ לְרָעוֹת. זֶה הוּא מְקוֹם הַשְּׁחִיטָה בַּקָּנֶה. וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִבַּחוּץ נִקְרָא צַוָּאר:

ח אָנְסָה הַבְּהֵמָה עַצְמָהּ וּמָשְׁכָה צַוָּארָהּ הַרְבֵּה אוֹ שֶׁאִנֵּס הַשּׁוֹחֵט אֶת הַסִּימָנִין וּמְשָׁכָן לְמַעְלָה וְשָׁחַט בִּמְקוֹם שְׁחִיטָה בַּצַּוָּאר וְנִמְצֵאת הַשְּׁחִיטָה בַּקָּנֶה אוֹ בַּוֵּשֶׁט שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם שְׁחִיטָה הֲרֵי זֶה סְפֵק נְבֵלָה:

ט וְצָרִיךְ הַשּׁוֹחֵט שֶׁיִּשְׁחֹט בְּאֶמְצַע הַצַּוָּאר. וְאִם שָׁחַט מִן הַצְּדָדִין שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְכַמָּה הוּא שִׁעוּר הַשְּׁחִיטָה. שְׁנֵי הַסִּימָנִין שֶׁהֵן הַקָּנֶה וְהַוֵּשֶׁט הַשְּׁחִיטָה הַמְעֻלָּה שֶׁיְּחַתְּכוּ שְׁנֵיהֶן בֵּין בִּבְהֵמָה בֵּין בְּעוֹף. וְלָזֶה יִתְכַּוֵּן הַשּׁוֹחֵט. וְאִם שָׁחַט רֹב אֶחָד מֵהֶן בְּעוֹף וְרֹב הַשְּׁנַיִם בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

י שָׁחַט הָאֶחָד כֻּלּוֹ וְחֶצְיָהּ הַשֵּׁנִי בִּבְהֵמָה שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. רֻבּוֹ שֶׁל זֶה וְרֻבּוֹ שֶׁל זֶה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מִכָּל אֶחָד מֵהֶן אֶלָּא יֶתֶר עַל חֶצְיוֹ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. כֵּיוָן שֶׁשָּׁחַט יֶתֶר עַל חֶצְיוֹ כָּל שֶׁהוּא רֻבּוֹ הוּא:

יא שָׁחַט חֶצְיוֹ שֶׁל זֶה וְחֶצְיוֹ שֶׁל זֶה אֲפִלּוּ בְּעוֹף שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. קָנָה שֶׁהָיָה חֶצְיוֹ פָּסוּק וְשָׁחַט עַל מָקוֹם הֶחָתוּךְ מְעַט וְהִשְׁלִימוֹ לְרֹב בֵּין שֶׁהִתְחִיל לִשְׁחֹט בַּמָּקוֹם הַשָּׁלֵם וּפָגַע בַּחֲתָךְ בֵּין שֶׁהִכְנִיס אֶת הַסַּכִּין בַּחֲתָךְ וְהִשְׁלִימוֹ לְרֹב שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יב כָּל הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לִבְדֹּק הַסִּימָנִין לְאַחַר שְׁחִיטָה. וְאִם לֹא בָּדַק וְנֶחְתַּךְ הָרֹאשׁ קֹדֶם שֶׁיִּבְדֹּק הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וַאֲפִלּוּ הָיָה הַשּׁוֹחֵט זָרִיז וּמָהִיר:

יג כָּל בְּהֵמָה בְּחַיֶּיהָ בְּחֶזְקַת אִסּוּר עוֹמֶדֶת עַד שֶׁיִּוָּדַע בְּוַדַּאי שֶׁנִּשְׁחֲטָה שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה:

יד וּבְאֵי זֶה דָּבָר שׁוֹחֲטִין. בְּכָל דָּבָר בֵּין בְּסַכִּין שֶׁל מַתֶּכֶת בֵּין בְּצוּר אוֹ בְזָכוּכִית אוֹ בְּקִרוּמִית שֶׁל קָנֶה הָאֲגַם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים הַחוֹתְכִין. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה פִּיהָ חַד וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ פְּגָם. אֲבָל אִם הָיָה כְּמוֹ תֻּלֶם בְּחַדּוֹ שֶׁל דָּבָר שֶׁשּׁוֹחֲטִין בּוֹ וַאֲפִלּוּ הָיָה הַתֻּלֶם קָטָן בְּיוֹתֵר שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה:

טו הָיָה הַתֻּלֶם הַזֶּה מֵרוּחַ אַחַת לֹא יִשְׁחֹט בָּהּ. וְאִם שָׁחַט דֶּרֶךְ הֲרוּחַ שֶׁאֵין הַפְּגִימָה נִכֶּרֶת בָּהּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

טז כֵּיצַד. סַכִּין שֶׁתִּבְדֹּק בְּהוֹלָכָה וְלֹא תַרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּגָם וּכְשֶׁתַּחְזִיר אוֹתָהּ בַּהֲבָאָה תַּרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּגָם. אִם שָׁחַט בָּהּ דֶּרֶךְ הוֹלָכָה וְלֹא הֵבִיא שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הֵבִיא שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה:

יז סַכִּין שֶׁהִיא עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת כְּנָחָשׁ וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ לְכַתְּחִלָּה. וְסַכִּין שֶׁפִּיהָ חָלָק וְאֵינָהּ חַדָּה הוֹאִיל וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוֹלִיךְ וְהֵבִיא בָּהּ כָּל הַיּוֹם עַד שֶׁשָּׁחְטָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יח סַכִּין חַדָּה שֶׁהַשְׁחָזָה וַהֲרֵי אֵינָהּ חֲלָקָה אֶלָּא מַגָּעָתָהּ כְּמַגָּע רֹאשׁ הַשִּׁבֹּלֶת שֶׁהוּא מִסְתַּבֵּךְ בְּאֶצְבַּע. הוֹאִיל וְאֵין בָּהּ פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהּ:

יט הַתּוֹלֶשׁ קָנֶה אוֹ שֵׁן אוֹ שֶׁקְצַץ צוּר אוֹ צִפָּרֶן וַהֲרֵי הֵן חַדִּין וְאֵין בָּהֶן פְּגָם שׁוֹחֲטִין בָּהֶן. וְאִם נִעֲצָן בַּקַּרְקַע לֹא יִשְׁחֹט בָּהֶן כְּשֶׁהֵן נְעוּצִין. וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כ שָׁחַט בָּהֶן כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתָן קֹדֶם שֶׁיַּעֲקֹר אוֹתָן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם פְּגָם:

כא לָקַח לְחִי בְּהֵמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁנַּיִם חַדּוֹת וְשָׁחַט בָּהֶן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמַגָּל. אֲבָל בְּשֵׁן אַחַת הַקְּבוּעָה בַּלֶּחִי שׁוֹחֵט בָּהּ לְכַתְּחִלָּה וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא קְבוּעָה בּוֹ:

כב לְבֵן הַסַּכִּין בָּאוּר וְשָׁחַט בָּהּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. סַכִּין שֶׁצִּדָּהּ אֶחָד מַגָּל וְצִדָּהּ הַשֵּׁנִי יָפֶה לֹא יִשְׁחֹט בַּצַּד הַיָּפֶה לְכַתְּחִלָּה גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁחֹט בַּצַּד הָאַחֵר. וְאִם שָׁחַט הוֹאִיל וּבַצַּד הַיָּפֶה שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כג הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ שֶׁיִּבְדֹּק הַסַּכִּין בְּחַדָּהּ וּמִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. וְכֵיצַד בּוֹדְקָהּ. מוֹלִיכָהּ וּמְבִיאָהּ עַל בְּשַׂר אֶצְבָּעוֹ וּמוֹלִיכָהּ וּמְבִיאָהּ עַל צִפָּרְנוֹ מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹתֶיהָ שֶׁהֵן פִּיהָ וּשְׁנֵי צְדָדֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֶיהָ בָּהּ פְּגָם כְּלָל וְאַחַר כָּךְ יִשְׁחֹט בָּהּ:

כד וְצָרִיךְ לִבְדֹּק כֵּן אַחַר הַשְׁחִיטָה שֶׁאִם מָצָא בָּהּ פְּגָם אַחַר הַשְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה שֶׁמָּא בָּעוֹר נִפְגְּמָה וּכְשֶׁשָּׁחַט הַסִּימָנִים בְּסַכִּין פְּגוּמָה שָׁחַט. לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמוֹת רַבּוֹת אוֹ עוֹפוֹת רַבִּים צָרִיךְ לִבְדֹּק בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת. שֶׁאִם לֹא בָּדַק וּבָדַק בָּאַחֲרוֹנָה וְנִמְצֵאת סַכִּין פְּגוּמָה הֲרֵי הַכֹּל סְפֵק נְבֵלוֹת וַאֲפִלּוּ הָרִאשׁוֹנָה:

כה בָּדַק הַסַּכִּין וְשָׁחַט בָּהּ וְלֹא בָּדַק אַחַר שְׁחִיטָה וְשָׁבַר בָּהּ עֶצֶם אוֹ עֵץ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְאַחַר כָּךְ בָּדַק וּמְצָאָהּ פְּגוּמָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁחֶזְקַת הַסַּכִּין שֶׁנִּפְגְּמָה בַּדָּבָר הַקָּשֶׁה שֶׁשָּׁבַר בָּהּ. וְכֵן אִם פָּשַׁע וְלֹא בָּדַק הַסַּכִּין אוֹ שֶׁאֲבָדָה הַסַּכִּין עַד שֶׁלֹּא יִבְדֹּק שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כו כָּל טַבָּח שֶׁלֹּא בָּדַק הַסַּכִּין שֶׁלּוֹ שֶׁשּׁוֹחֵט בָּהּ לִפְנֵי חָכָם וְשָׁחַט בָּהּ לְעַצְמוֹ בּוֹדְקִין אוֹתָהּ. אִם נִמְצֵאת יָפָה וּבְדוּקָה מְנַדִּין אוֹתוֹ לְפִי שֶׁיִּסְמֹךְ עַל עַצְמוֹ פַּעַם אַחֶרֶת וְתִהְיֶה פְּגוּמָה וְיִשְׁחֹט בָּהּ. וְאִם נִמְצֵאת פְּגוּמָה מַעֲבִירִין אוֹתוֹ וּמְנַדִּין אוֹתוֹ וּמַכְרִיזִין עַל כָּל בָּשָׂר שֶׁשָּׁחַט שֶׁהוּא טְרֵפָה:

כז כַּמָּה הוּא אֹרֶךְ הַסַּכִּין שֶׁשּׁוֹחֵט. כָּל שֶׁהוּא. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבָר דַּק שֶׁנּוֹקֵב וְאֵינוֹ שׁוֹחֵט כְּמוֹ רֹאשׁ הָאִזְמֵל הַקָּטָן וְכֵיוֹצֵא בּוֹ:

כח וּמָתַי שׁוֹחֲטִין. בְּכָל זְמַן. בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה אֲבוּקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה מַה יַּעֲשֶׂה. וְאִם שָׁחַט בַּאֲפֵלָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

כט הַשּׁוֹחֵט בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹ בְּשַׁבָּת בְּשׁוֹגֵג אַף עַל פִּי שֶׁאִלּוּ הָיָה מֵזִיד הָיָה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ אוֹ מִתְחַיֵּב מַלְקוֹת עַל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

פרק ב

א בְּכָל מָקוֹם מֻתָּר לִשְׁחֹט חוּץ מִן הָעֲזָרָה. שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין בָּעֲזָרָה אֶלָּא קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ בִּלְבַד. אֲבָל הַחֻלִּין אָסוּר לִשָּׁחֵטָן בֵּין בְּהֵמָה בֵּין חַיָּה בֵּין עוֹף. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בִּבְשַׂר תַּאֲוָה (דברים יב כא) "כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה'" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ". הָא לָמַדְתָּ שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין בְּשַׂר תַּאֲוָה אֶלָּא חוּץ לַמָּקוֹם (דברים יב כא) "אֲשֶׁר בָּחַר ה'":

ב וְזֶה שֶׁנִּשְׁחַט חוּץ לַמָּקוֹם הוּא שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלוֹ בְּכָל הַשְּׁעָרִים. אֲבָל הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹתוֹ הַבָּשָׂר טָהוֹר וְאָסוּר בַּהֲנָיָה כְּבָשָׂר בְּחָלָב וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ וְאֶפְרוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ שָׁחַט לִרְפוּאָה אוֹ לְאַכִּילַת עַכּוּ"ם אוֹ לְהַאֲכִיל לִכְלָבִים. אֲבָל הַנּוֹחֵר בָּעֲזָרָה. וְהַמְעַכֵּר. וְעַכּוּ"ם שֶׁשָּׁחַט. וְהַשּׁוֹחֵט וְנִמְצָא טְרֵפָה. וְהַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף הַטְּמֵאִים בָּעֲזָרָה. הֲרֵי אֵלּוּ כֻּלָּן מֻתָּרִין בַּהֲנָיָה:

ג וְלֹא בְּהֵמָה וְחַיָּה בִּלְבַד אֶלָּא כָּל הַחֻלִּין אָסוּר לְהַכְנִיסָן לָעֲזָרָה. אֲפִלּוּ בְּשַׂר שְׁחוּטָה אוֹ פֵּרוֹת וּפַת. אִם עָבַר וְהִכְנִיסָן מֻתָּרִין בַּאֲכִילָה כְּשֶׁהָיוּ. וּדְבָרִים אֵלּוּ כֻּלָּן דִּבְרֵי קַבָּלָה הֵן. וְכָל הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹ הָאוֹכֵל כְּזַיִת מִבְּשַׂר חֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ד הָאוֹמֵר בְּהֵמָה זוֹ שְׁלָמִים וּוְלָדָהּ חֻלִּין. אִם נִשְׁחֲטָה בָּעֲזָרָה וְלָדָהּ מֻתָּר בַּאֲכִילָה. לְפִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁחֹט אוֹתוֹ בְּרִחוּק מָקוֹם:

ה אֵין שׁוֹחֲטִין לְתוֹךְ יַמִּים וּנְהָרוֹת שֶׁמָּא יֹאמְרוּ עוֹבֵד מַיִם הוּא זֶה וְנִרְאֶה כְּמַקְרִיב לַמַּיִם. וְלֹא יִשְׁחֹט לִכְלִי מָלֵא מַיִם שֶׁמָּא יֹאמְרוּ לַצּוּרָה שֶׁתֵּרָאֶה בַּמַּיִם שָׁחַט. וְלֹא יִשְׁחֹט בְּתוֹךְ כֵּלִים וְלֹא לְתוֹךְ הַגֶּמָּא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ עוֹבְדֵי עַכּוּ"ם. וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ו שׁוֹחֲטִין לִכְלִי מַיִם עֲכוּרִין שֶׁאֵין הַצּוּרָה נִרְאֵית בָּהֶן. וְכֵן שׁוֹחֵט חוּץ לְגֶמָּא וְהַדָּם שׁוֹתֵת וְיוֹרֵד לַגֶּמָּא. וּבַשּׁוּק לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן שֶׁמָּא יְחַקֶּה אֶת הַמִּינִים. וְאִם שָׁחַט לְגֶמָּא בַּשּׁוּק אָסוּר לֶאֱכֹל מִשְּׁחִיטָתוֹ עַד שֶׁיִּבְדְּקוּ אַחֲרָיו שֶׁמָּא מִין הוּא. וּמֻתָּר לִשְׁחֹט עַל דֹּפֶן הַסְּפִינָה וְהַדָּם שׁוֹתֵת עַל הַדֹּפֶן וְיוֹרֵד לַמַּיִם. וּמֻתָּר לִשְׁחֹט עַל גַּבֵּי הַכֵּלִים:

ז כֵּיצַד שׁוֹחֲטִין. מוֹתֵחַ אֶת הַצַּוָּאר וּמוֹלִיךְ הַסַּכִּין וּמְבִיאָהּ עַד שֶׁשּׁוֹחֵט. בֵּין שֶׁהָיְתָה הַבְּהֵמָה רְבוּצָה בֵּין שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת וְאָחַז בְּעָרְפָּהּ וְהַסַּכִּין בְּיָדוֹ מִלְמַטָּה וְשָׁחַט הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

ח נָעַץ אֶת הַסַּכִּין בַּכֹּתֶל וְהֶעֱבִיר הַצַּוָּאר עָלֶיהָ עַד שֶׁנִּשְׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה צַוָּאר הַבְּהֵמָה לְמַטָּה וְסַכִּין לְמַעְלָה. שֶׁאִם הָיָה צַוָּאר בְּהֵמָה לְמַעְלָה מִן הַסַּכִּין שֶׁמָּא תֵּרֵד הַבְּהֵמָה בְּכֹבֶד גּוּפָהּ וְתֵחָתֵךְ בְּלֹא הוֹלָכָה וַהֲבָאָה וְאֵין זוֹ שְׁחִיטָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. לְפִיכָךְ אִם הָיָה עוֹף בֵּין שֶׁהָיָה צַוָּארוֹ לְמַעְלָה מִן הַסַּכִּין הַנְּעוּצָה אוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ט הַשּׁוֹחֵט וְהוֹלִיךְ אֶת הַסַּכִּין וְלֹא הֱבִיאָהּ אוֹ הֱבִיאָהּ וְלֹא הוֹלִיכָהּ וְשָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. הוֹלִיךְ וְהֵבִיא עַד שֶׁחָתַךְ הָרֹאשׁ וְהִתִּיזוֹ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. הוֹלִיךְ וְלֹא הֵבִיא אוֹ הֵבִיא וְלֹא הוֹלִיךְ וְהִתִּיז אֶת הָרֹאשׁ בְּהוֹלָכָה בְּלֹבֶד אוֹ בַּהֲבָאָה בִּלְבַד. אִם יֵשׁ בַּסַּכִּין כְּמִלֹּא שְׁנֵי צַוָּארִים מִצַּוָּארֵי הַנִּשְׁחָט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שָׁחַט שְׁנֵי רָאשִׁים כְּאֶחָד שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

י שְׁנַיִם שֶׁאָחֲזוּ בְּסַכִּין אֶפִּלּוּ אֶחָד מִצַּד זֶה וְשֵׁנִי מִצַּד אַחֵר כְּנֶגְדּוֹ וְשָׁחֲטוּ שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה. וְכֵן שְׁנַיִם שֶׁאָחֲזוּ שְׁנֵי סַכִּינִין וְשָׁחֲטוּ כְּאֶחָד בְּשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת בַּצַּוָּאר שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה. וַאֲפִלּוּ שָׁחַט זֶה הַוֵּשֶׁט בִּלְבַד אוֹ רֻבּוֹ וְהַשֵּׁנִי שָׁחַט בְּמָקוֹם אַחֵר הַקָּנֶה אוֹ רֻבּוֹ הֲרֵי שְׁחִיטָה זוֹ כְּשֵׁרָה וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַשְׁחִיטָה כָּלָּה בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכֵן שְׁחִיטָה הָעֲשׂוּיָה כְּקֶלְמוֹס וּשְׁחִיטָה הָעֲשׂוּיָה כְּמַסְרֵק כְּשֵׁרָה:

יא אֵין שְׁחִיטַת הַחֻלִּין צְרִיכָה כַּוָּנָה אֶלָּא אֲפִלּוּ שָׁחַט כְּמִתְעַסֵּק אוֹ דֶּרֶךְ שְׂחוֹק אוֹ שֶׁזָּרַק סַכִּין לְנֶעֱצָהּ בַּכֹּתֶל וְשָׁחֲטָה בַּהֲלִיכָתָהּ הוֹאִיל וְהַשְׁחִיטָה כְּרָאוּי בְּמָקוֹמָהּ וְשֶׁעוּרָהּ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

יב לְפִיכָךְ חֵרֵשׁ אוֹ שׁוֹטֶה אוֹ קָטָן אוֹ שִׁכּוֹר שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה דַּעְתּוֹ וּמִי שֶׁאָחֲזוּ רוּחַ רָעָה שֶׁשָּׁחֲטוּ וַאֲחֵרִים רוֹאִין אוֹתָם שֶׁהַשְׁחִיטָה כְּתִקְנָהּ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. אֲבָל סַכִּין שֶׁנָּפְלָה וְשָׁחֲטָה אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁחֲטָה כְּדַרְכָּהּ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ" עַד שֶׁיִּהְיֶה הַזּוֹבֵחַ אָדָם וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לִשְׁחִיטָה:

יג גַּלְגַּל שֶׁל אֶבֶן אוֹ שֶׁל עֵץ שֶׁהָיְתָה הַסַּכִּין קְבוּעָה בּוֹ וְסִבֵּב אָדָם אֶת הַגַּלְגַּל וְשָׁם צַוָּאר הָעוֹף אוֹ הַבְּהֵמָה כְּנֶגְדּוֹ עַד שֶׁנִּשְׁחַט בְּסִבִּיבַת הַגַּלְגַּל הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הַמַּיִם הֵן הַמְסַבְּבִין אֶת הַגַּלְגַּל וְשָׁם אֶת הַצַּוָּאר כְּנֶגְדּוֹ בְּשָׁעָה שֶׁסִּבֵּב וְנִשְׁחַט הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְאִם פָּטַר אָדָם אֶת הַמַּיִם עַד שֶׁבָּאוּ וְסִבְּבוּ אֶת הַגַּלְגַּל וְשָׁחַט בְּסִבִּיבָתוֹ הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה שֶׁהֲרֵי מִכֹּחַ אָדָם בָּא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסִבִּיבָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא מִכֹּחַ הָאָדָם אֲבָל מִסְּבִיבָה שְׁנִיָּה וּלְאַחֲרֶיהָ אֵינָהּ מִכֹּחַ הָאָדָם אֶלָּא מִכֹּחַ הַמַּיִם בְּהִלּוּכָן:

יד הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם הָרִים לְשֵׁם גְּבָעוֹת לְשֵׁם יַמִּים לְשֵׁם נְהָרוֹת לְשֵׁם מִדְבָּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן לְעָבְדָן אֶלָּא לִרְפוּאָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ מִדִּבְרֵי הֶבַאי שֶׁאוֹמְרִין הָעַכּוּ"ם הֲרֵי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. אֲבָל אִם שָׁחַט לְשֵׁם מַזָּל הַיָּם אוֹ מַזָּל הָהָר אוֹ לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה בַּהֲנָיָה כְּכָל תִּקְרֹבֶת עַכּוּ"ם:

טו הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּהֵמָה לִזְרֹק דָּמָהּ לְעַכּוּ"ם אוֹ לְהַקְטִיר חֶלְבָּהּ לְעַכּוּ"ם הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. שֶׁלְּמִדְרִין מַחֲשָׁבָה בַּחוּץ בְּחֻלִּין מִמַּחְשֶׁבֶת הַקְּדָשִׁים בִּפְנִים. שֶׁמַּחֲשָׁבָה כָּזוֹ פּוֹסֶלֶת בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין:

טז שְׁחָטָהּ וְאַחַר כָּךְ חָשַׁב לִזְרֹק דָּמָהּ לְעַכּוּ"ם אוֹ לְהַקְטִיר חֶלְבָּהּ לְעַכּוּ"ם הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה מִסָּפֵק. שֶׁמָּא סוֹפוֹ הוֹכִיחַ עַל תְּחִלָּתוֹ וּבְמַחֲשָׁבָה כָּזוֹ שָׁחַט:

יז הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם קָדָשִׁים שֶׁמִּתְנַדְּבִין וְנִדָּרִים כְּמוֹתָן שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁזֶּה כְּשׁוֹחֵט קָדָשִׁים בַּחוּץ. שָׁחַט לְשֵׁם קָדָשִׁים שֶׁאֵינָן בָּאִין בְּנֶדֶר וּנְדָבָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יח כֵּיצַד. הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים לְשֵׁם תּוֹדָה לְשֵׁם פֶּסַח שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הוֹאִיל וְהַפֶּסַח מַפְרִישׁ אוֹתוֹ בְּכָל הַשָּׁנָה בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה הֲרֵי הוּא דּוֹמֶה לְדָבָר הַנִּדָּר וְהַנִּדָּב. שָׁחַט לְשֵׁם חַטָּאת לְשֵׁם אָשָׁם וַדַּאי לְשֵׁם אָשָׁם תָּלוּי לְשֵׁם בְּכוֹר לְשֵׁם מַעֲשֵׂר לְשֵׁם תְּמוּרָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יט הָיָה מְחַיֵּב חַטָּאת וְשָׁחַט וְאָמַר לְחַטָּאתִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הָיָה לוֹ קָרְבָּן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְשָׁחַט וְאָמַר לְשֵׁם תְּמוּרַת זִבְחִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁהֲרֵי הֵמִיר בּוֹ:

כ הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁחֲטָה לְשֵׁם עוֹלַת יוֹלֶדֶת וְאָמְרָה זוֹ לְעוֹלָתִי שְׁחִיטָתָהּ כְּשֵׁרָה. שֶׁאֵין עוֹלַת יוֹלֶדֶת בָּאָה בְּנֶדֶר וּנְדָבָה וַהֲרֵי אֵינָהּ יוֹלֶדֶת שֶׁנִּתְחַיְּבָה בְּעוֹלָה. וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא הִפִּילָה. שֶׁכָּל הַמַּפָּלֶת קוֹל יֵשׁ לָהּ. אֲבָל הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלַת נָזִיר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נָזִיר שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה שֶׁעִקַּר הַנְּזִירוּת נֶדֶר מִן הַנְּדָרִים:

כא שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּסַכִּין וְשׁוֹחֲטִין. אֶחָד מִתְכַּוֵּן לְשֵׁם דָּבָר שֶׁהַשּׁוֹחֵט לוֹ שְׁחִיטָתוֹ אֲסוּרָה. וְהַשֵּׁנִי לֹא הָיְתָה לוֹ כַּוָּנָה כְּלָל וַאֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם דָּבָר הַמַּתִּיר לְהִתְכַּוֵּן לוֹ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְכֵן אִם שָׁחַט זֶה אַחַר זֶה וְהִתְכַּוֵּן הָאֶחָד מֵהֶן לְשֵׁם דָּבָר הַפָּסוּל פּוֹסֵל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָיָה לוֹ בָּהּ שֻׁתָּפוּת אֲבָל אִם אֵין לוֹ בָּהּ שֻׁתָּפוּת אֵינָהּ אֲסוּרָה. שֶׁאֵין אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְצַעֲרוֹ:

כב יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁחַט לְעַכּוּ"ם אַף עַל פִּי שֶׁהָעַכּוּ"ם מִתְכַּוֵּן לְכָל מַה שֶּׁיִּרְצֶה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין אֶלָּא לְמַחְשֶׁבֶת הַזּוֹבֵחַ לֹא לְמַחְשֶׁבֶת בַּעַל הַבְּהֵמָה. לְפִיכָךְ עַכּוּ"ם שֶׁשָּׁחַט לְיִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ הָיָה קָטָן שְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

פרק ג

א חֲמִשָּׁה דְּבָרִים מַפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה. וְעִקַּר הִלְכוֹת שְׁחִיטָה לְהִזָּהֵר בְּכָל אַחַת מֵהֶן. וְאֵלּוּ הֵן. שְׁהִיָּה. דְּרָסָה. חֲלָדָה. הַגְרָמָה. וְעִקּוּר:

ב שְׁהִיָּה כֵּיצַד. הֵרֵי שֶׁהִתְחִיל לִשְׁחֹט וְהִגְבִּיהַּ יָדוֹ קֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר הַשְּׁחִיטָה וְשָׁהָה בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּאֹנֶס וְחָזַר הוּא אוֹ אַחֵר וְגָמַר אֶת הַשְּׁחִיטָה. אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ אֶת הַבְּהֵמָה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְאִם שָׁהָה פָּחוֹת מִכְּדֵי זֶה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ג הָיְתָה בְּהֵמָה דַּקָּה שִׁעוּר שְׁהִיָּתָהּ כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ בְּהֵמָה דַּקָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט. וְאִם הָיְתָה גַּסָּה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהֶנָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט. וּבְעוֹף כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהַּ בְּהֵמָה דַּקָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וְיִשְׁחֹט:

ד שָׁחַט מְעַט וְשָׁהָה מְעַט וְחָזַר וְשָׁחַט מְעַט וְשָׁהָה מְעַט עַד שֶׁגָּמַר הַשְּׁחִיטָה וְלֹא שָׁהָה בְּפַעַם אַחַת שִׁעוּר הַשְּׁהִיָּה אֲבָל כְּשֶׁתַּחְשֹׁב כָּל זְמַן הַשְּׁהִיּוֹת יִצְטָרֵף מִכֻּלָּן שִׁעוּר שְׁהִיָּה הֵרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה. וְכֵן אִם שָׁהָה כְּדֵי שֶׁיַּגְבִּיהֶנָּה וְיַרְבִּיצֶנָּה וּכְדֵי שֶׁיִּשְׁחֹט כְּמוֹ מְעוּט הַסִּימָנִין בִּלְבַד לֹא כְּדֵי שֶׁיִּשְׁחֹט שְׁחִיטָה גְּמוּרָה הֵרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

ה שָׁחַט רֹב אֶחָד בְּעוֹף אוֹ רֹב שְׁנַיִם בִּבְהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁהָה חֲצִי הַיּוֹם וְחָזַר וְגָמַר חֲתִיכַת הַסִּימָנִין הֵרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁחַט בָּהּ כַּשִּׁעוּר הֵרֵי זֶה כִּמְחַתֵּךְ בְּשַׂר הַשְּׁחוּטָה:

ו שָׁחַט בַּקָּנֶה לְבַדּוֹ חֶצְיוֹ אוֹ מְעוּטוֹ וְשָׁהָה זְמַן מְרֻבֶּה הֵרֵי זֶה חוֹזֵר וְגוֹמֵר הַשְּׁחִיטָה וְאֵין בְּכָךְ כְּלוּם. אֲבָל אִם שָׁחַט רֹב הַקָּנֶה אוֹ שֶׁנִּקֵּב בַּוּשֶׁט כָּל שֶׁהוּא וְשָׁהָה כַּשִּׁעוּר בֵּין שֶׁחָזַר וְגָמַר הַשְּׁחִיטָה שֶׁהִתְחִיל בֵּין שֶׁשָּׁחַט שְׁחִיטָה גְּמוּרָה בְּמָקוֹם אַחֵר הֵרֵי זוֹ פְּסוּלָה. מִפְּנֵי שֶׁהַבְּהֵמָה אוֹ הָעוֹף שֶׁנִּפְסַק רֹב הַקָּנֶה שֶׁלָּהּ אוֹ שֶׁנִּקַּב הַוּשֶׁט בְּמַשֶּׁהוּ נְבֵלָה וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

ז הִנֵּה נִתְבָּאֵר לְךָ שֶׁאֵין שְׁהִיָּה בַּקָּנֶה בְּעוֹף כְּלָל. שֶׁאִם שָׁחַט רֹב הַקָּנֶה וְשָׁהָה כְּבָר נִגְמְרָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁחָזַר וְגָמַר מְחַתֵּךְ בָּשָׂר הוּא. וְאִם שָׁחַט בְּמְעוּט הַקָּנֶה וְשָׁהָה הֵרֵי זֶה חוֹזֵר וְשׁוֹחֵט כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה שֶׁאֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת מִשּׁוּם נְבֵלָה עַד שֶׁיִּפְסֹק רֹב הַקָּנֶה:

ח שָׁחַט הָעוֹף וְשָׁהָה בּוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם נִקַּב הַוּשֶׁט אוֹ לֹא נִקַּב חוֹזֵר וְשׁוֹחֵט הַקָּנֶה לְבַדּוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר וּמַנִּיחוֹ עַד שֶׁיָּמוּת וּבוֹדֵק הַוּשֶׁט מִבִּפְנִים. אִם לֹא נִמְצֵאת בּוֹ טִפַּת דָּם בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא נִקַּב וּכְשֵׁרָה:

ט חֲלָדָה כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁהִכְנִיס הַסַּכִּין בֵּין סִימָן לְסִימָן. בֵּין שֶׁפָּסַק הַסִּימָן הָעֶלְיוֹן לְמַעְלָה בֵּין שֶׁשָּׁחַט הַתַּחְתּוֹן לְמַטָּה שֶׁהוּא דֶּרֶךְ שְׁחִיטָה הֵרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

י הִכְנִיס אֶת הַסַּכִּין תַּחַת הָעוֹר וְשָׁחַט שְׁנֵי הַסִּימָנִים כְּדַרְכָּן. אוֹ שֶׁהֶחְלִיד אֶת הַסַּכִּין תַּחַת צֶמֶר מְסֻבָּךְ. אוֹ שֶׁפָּרַס מַטְלִית עַל הַסַּכִּין וְעַל הַצַּוָּאר וְשָׁחַט תַּחַת הַמַּטְלִית הוֹאִיל וְאֵין

הַסַּכִּין גְּלוּיָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה. וְכֵן אִם שָׁחַט מִעוּט הַסִּימָנִים בְּהַחְלָדָה וְגָמַר הַשְּׁחִיטָה שֶׁלֹּא בְּהַחְלָדָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

יא דְּרָסָה כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁהִכָּה בְּסַכִּין עַל הַצַּוָּאר כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּכִּין בְּסַיִף וְחָתַךְ הַסִּימָנִין בְּבַת אַחַת בְּלֹא הוֹלָכָה וְלֹא הוֹבָאָה. אוֹ שֶׁהִנִּיחַ הַסַּכִּין עַל הַצַּוָּאר וְדָחַק וְחָתַךְ לְמַטָּה כְּחוֹתֵךְ צְנוֹן אוֹ קִישׁוּת עַד שֶׁחָתַךְ הַסִּימָנִין הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

יב הַגְרָמָה כֵּיצַד. זֶה הַשּׁוֹחֵט בַּקָּנֶה לְמַעְלָה בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה. וּכְמוֹ שְׁנֵי חִטִּים יֵשׁ בְּסוֹף הַקָּנֶה לְמַעְלָה בְּטַבַּעַת גְּדוֹלָה. שָׁחַט בְּתוֹךְ הַחִטִּים אִם שִׁיֵּר מֵהֶן כָּל שֶׁהוּא לְמַעְלָה הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁהֲרֵי שָׁחַט מִשְּׁפוּי כּוֹבֵע וּלְמַטָּה. וְהוּא מִן הַמָּקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה. וְאִם לֹא שִׁיֵּר מֵהֶן כְּלוּם אֶלָּא שָׁחַט לְמַעְלָה מֵהֶן הֲרֵי זוֹ מֻגְרֶמֶת וּפְסוּלָה:

יג שָׁחַט רֹב הָאֶחָד אוֹ רֹב הַשְּׁנַיִם וְהִשְׁלִים הַשְּׁחִיטָה בִּדְרָסָה אוֹ בְּהַגְרָמָה הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה שֶׁהֲרֵי נִשְׁחַט הַשִּׁעוּר כָּרָאוּי. הִגְרִים בַּתְּחִלָּה שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁנֵי שְׁלִישִׁים הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שָׁחַט שְׁלִישׁ וְהִגְרִים שְׁלִישׁ וְחָזַר וְשָׁחַט שְׁלִישׁ הָאַחֲרוֹן כְּשֵׁרָה. הִגְרִים שְׁלִישׁ וְשָׁחַט שְׁלִישׁ וְחָזַר וְהִגְרִים שְׁלִישׁ הָאַחֲרוֹן הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. וְאִם דָּרַס אוֹ הֶחְלִיד בֵּין בַּשְּׁלִישׁ הָרִאשׁוֹן בֵּין בַּשְּׁלִישׁ הָאֶמְצָעִי הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה:

יד עִקּוּר כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנֶּעֱקְרָה הַגַּרְגֶּרֶת וְהִיא הַקָּנֶה אוֹ הַוֵּשֶׁט וְנִשְׁמַט אֶחָד מֵהֶן אוֹ שְׁנֵיהֶן קֹדֶם גְּמַר שְׁחִיטָה. אֲבָל אִם שָׁחַט אֶחָד בָּעוֹף אוֹ רֻבּוֹ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁמַט הַסִּימָן הַשֵּׁנִי שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

טו נִשְׁמַט אֶחָד מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שָׁחַט אֶחָד מֵהֶן וְנִמְצָא הַשֵּׁנִי שָׁמוּט וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִשְׁמַט אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

טז נִמְצָא הַסִּימָן הַשָּׁחוּט שָׁמוּט הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁוַּדַּאי אַחַר שְׁחִיטָה נֶעֱקַר. שֶׁאִלּוּ נֶעֱקַר קֹדֶם שְׁחִיטָה הָיָה מִתְדַּלְדֵּל וְלֹא נִשְׁחָט:

יז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁלֹּא תָּפַס הַסִּימָנִין בְּיָדוֹ כְּשֶׁשָּׁחַט. אֲבָל אִם תָּפְסָן וְשָׁחַט אֲפִלּוּ שֶׁתִּשָּׁחֵט אַחַר הָעִקּוּר וּלְפִיכָךְ אִם נִמְצֵאת שְׁמוּטָה וּשְׁחוּטָה הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה:

יח כָּל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ בִּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וְאִם אָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹכֵל נְבֵלָה שֶׁאֵין מוֹצִיא מִידֵי נְבֵלָה אֶלָּא שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְכָל סָפֵק בִּשְׁחִיטָה הֲרֵי הוּא סְפֵק נְבֵלָה וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

יט בְּהֵמָה שֶׁנִּטַּל יֶרֶךְ שֶׁלָּהּ וְחָלְלָה עִמָּהּ עַד שֶׁתֵּרָאֶה חֲסֵרָה כְּשֶׁתִּרְבֵּץ הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה כְּמוֹ שֶׁנֶּחְתַּךְ חֻצְיָהּ וְנֶחְלְקָה לִשְׁנֵי גּוּפוֹת וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. וְכֵן אִם נִשְׁבְּרָה מִפְרֶקֶת וְרֹב בָּשָׂר עִמָּהּ אוֹ שֶׁנִּקְרְעָה מִגַּבָּהּ כְּדַג אוֹ שֶׁנִּפְסַק רֹב הַקָּנֶה אוֹ שֶׁנִּנְקַב הַוֵּשֶׁט בְּכָל שֶׁהוּא

בְּמָקוֹם הָרְאוּי לִשְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה מֻחַיִּים וְאֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. וְאֶחָד הַבְּהֵמָה וְאֶחָד הָעוֹף בְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

כ שְׁנֵי עוֹרוֹת יֵשׁ לוֹ לַוֵּשֶׁט. הַחִיצוֹן אָדֹם וְהַפְּנִימִי לָבָן. נִקַּב הָאֶחָד מֵהֶן בִּלְבַד כְּשֵׁרָה. נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן בְּכָל שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וּבֵין שֶׁנִּשְׁחֲטָה בְּמָקוֹם הַנָּקֵב בֵּין שֶׁנִּשְׁחֲטָה בְּמָקוֹם אַחֵר אֵין הַשְּׁחִיטָה מוֹעֶלֶת בָּהּ. נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶם זֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה נְבֵלָה:

כא נִקַּב הַוֵּשֶׁט וְעָלָה בּוֹ קְרוּם וּסְתָמוֹ אֵין הַקְּרוּם כְּלוּם וַהֲרֵי הוּא נָקוּב כְּשֶׁהָיָה. נִמְצָא קוֹץ עוֹמֵד בַּוֵּשֶׁט הֲרֵי זוֹ סְפֵק נְבֵלָה שֶׁמָּא נִקַּב הַוֵּשֶׁט וְעָלָה קְרוּם בְּמָקוֹם הַנָּקֵב וְאֵינוֹ נִרְאֶה. אֲבָל אִם נִמְצָא הַקּוֹץ לְאַרְכּוֹ בַּוֵּשֶׁט אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁרֹב הַבְּהֵמוֹת הַמִּדְבָּרִיּוֹת אוֹכְלוֹת הַקּוֹצִים תָּמִיד:

כב וֵשֶׁט אֵין לוֹ בְּדִיקָה מִבַּחוּץ אֶלָּא מִבִּפְנִים. כֵּיצַד. הוֹפְכוֹ וּבוֹדֵק. אִם נִמְצָא עָלָיו טִפַּת דָּם בְּיָדוּעַ שֶׁהָיָה נָקוּב:

כג גְּרָגֶרֶת שֶׁנִּפְסַק רֹב חֲלָלָהּ בַּמָּקוֹם הָרָאוּי לִשְׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ נְבֵלָה. וְכֵן אִם נִקְּבָה כְּאִיסָר. נִקְּבָה נְקָבִים קְטַנִּים אִם נְקָבִים שֶׁאֵין בָּהֶן חֶסְרוֹן הֵם מִצְטָרְפִין לְרֻבָּהּ וְאִם נְקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם חֶסְרוֹן מִצְטָרְפִין לִכְאִיסָר. וְכֵן אִם נִטְלָה מִמֶּנָּה רְצוּעָה מִצְטָרֶפֶת לִכְאִיסָר. וּבְעוֹף כָּל שֶׁאִלּוּ מְקַפֵּל הָרְצוּעָה אוֹ הַנְּקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן וּמַנִּיחָן עַל פִּי הַקָּנֶה אִם חוֹפֶה אֶת רֻבּוֹ נְבֵלָה וְאִם לָאו כְּשֵׁרָה:

כד נִקְּבָה הַגְּרָגֶרֶת נָקֵב מְפֻלָּשׁ מִשְּׁנֵי צְדָדֶיהָ כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס אִיסָר לְרֻחְבּוֹ נְבֵלָה. נִסְדְּקָה לְאָרְכָּהּ אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר מִן הַמָּקוֹם הָרָאוּי בָּהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא מַשֶּׁהוּ לְמַעְלָה וּמַשֶּׁהוּ לְמַטָּה כְּשֵׁרָה:

כה גַּרְגֶּרֶת שֶׁנִּקְּבָה וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקְּבָה אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה נִקְּבָה. נוֹקְבִין אוֹתָהּ עַתָּה בְּמָקוֹם אַחֵר וּמְדַמִּין הַנָּקֵב לְנָקֵב אִם נִדְמֶה לוֹ מֻתֶּרֶת. וְאֵין מְדַמִּין אֶלָּא מֵחֲלִיא גְּדוֹלָה לְחֲלִיא גְּדוֹלָה אוֹ מִקְּטַנָּה לְקְטַנָּה. אֲבָל לֹא מִקְּטַנָּה לִגְדוֹלָה שֶׁכָּל הַקָּנֶה חֲלִיוֹת חֲלִיוֹת הוּא וּבֵין כָּל חֲלִיא וְחֲלִיא חֲלִיא אַחַת קְטַנָּה מִשְּׁתֵּיהֶן וְרַכָּה:

פרק ד

א יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ חֲמִשָּׁה דְּבָרִים שֶׁמַּפְסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן מֵהִלְכוֹת שְׁחִיטָה שֶׁבֵּאַרְנוּ וְשָׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ אָסוּר לֶאֱכל מִשְּׁחִיטָתוֹ. לֹא הוּא וְלֹא אֲחֵרִים. וַהֲרֵי זוֹ קְרוֹבָה לִסְפֵק נְבֵלָה וְהָאוֹכֵל מִמֶּנָּה כְּזַיִת מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת:

ב וְאִפְלּוּ שָׁחַט בְּפָנֵינוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ פְּעָמִים שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה וַהֲרֵי שְׁחִיטָה זוֹ שֶׁשָּׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שְׁחִיטָה נְכוֹנָה וּגְמוּרָה אָסוּר לֶאֱכל מִמֶּנָּה. הוֹאִיל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּבָרִים הַמַּפְסִידִים

אֶפְשָׁר שֶׁיַּפְסִיד הַשְּׁחִיטָה וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּגוֹן שֶׁיִּשְׁהֶה אוֹ יִדְרֹס אוֹ יִשְׁחֹט בְּסַכִּין פְּגוּמָה וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ בְּלֹא כַּוָּנָתוֹ:

ג יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה הֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחֹט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ לְכַתְּחִלָּה עַד שֶׁיִּשְׁחֹט בִּפְנֵי חָכָם פְּעָמִים רַבּוֹת עַד שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל וְזָרִיז. וְאִם שָׁחַט תְּחִלָּה בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ד הַיּוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה וְשָׁחַט בִּפְנֵי חָכָם עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רָגִיל הוּא הַנִּקְרָא מֻמְחֶה. וְכָל הַמֻּמְחִין שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה בֵּינָן לְבֵין עַצְמָן. וַאֲפִלּוּ נָשִׁים וַעֲבָדִים אִם הָיוּ מֻמְחִין הֲרֵי אֵלּוּ שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה:

ה חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְשִׁכּוֹר שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה דַּעְתּוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁחִיטָתָן פְּסוּלָה מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ. לְפִיכָךְ אִם שָׁחֲטוּ בִּפְנֵי הַיּוֹדֵעַ וְרָאָה אוֹתָן שֶׁשָּׁחֲטוּ כַּהֶגֶן שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה:

ו מִי שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ אֲצָלֵנוּ שֶׁשָּׁחַט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ. אִם נִמְצָא יוֹדֵעַ עִקְּרֵי הִלְכוֹת שְׁחִיטָה שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ז הֲרֵי שֶׁרָאִינוּ יִשְׂרָאֵלִי מֻרְחוֹק שֶׁשָּׁחַט וְהָלַךְ לוֹ וְלֹא יָדַעְנוּ אִם יוֹדֵעַ אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְכֵן הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּשְׁחֹט לִי וּמָצָא הַבְּהֵמָה שְׁחוּטָה וְאֵין יָדוּעַ אִם שְׁלוּחוֹ שְׁחָטָהּ אוֹ אַחֵר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁרֹב הַמְּצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה מֻמְחִין הֵן:

ח אָבַד לוֹ גְּדִי אוֹ תַּרְנְגוֹל וּמְצָאוֹ שָׁחוּט בַּבַּיִת מֻתָּר. שֶׁרֹב הַמְּצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה מֻמְחִים הֵן. מְצָאוֹ בַּשּׁוּק אָסוּר שֶׁמָּא נִתְנַבֵּל וּלְפִיכָךְ הֻשְׁלַךְ. וְכֵן אִם מְצָאוֹ בָּאַשְׁפָּה שֶׁבַּבַּיִת אָסוּר:

ט מֻמְחֶה שֶׁנִּשְׁתַּתֵּק וַהֲרֵי הוּא מֵבִין וְשׁוֹמֵעַ וְדַעְתּוֹ נְכוֹנָה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה. וְכֵן מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט:

י הַסּוּמָא לֹא יִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא אִם כֵּן אֲחֵרִים רוֹאִים אוֹתוֹ וְאִם שָׁחַט שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה:

יא עַכּוּ"ם שֶׁשָּׁחַט אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁחַט בִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּסַכִּין יָפָה וַאֲפִלּוּ הָיָה קָטָן שְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה וְלוֹקֶה עַל אֲכִילָתָהּ מִן הַתּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד טו) "וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ". מַאַחַר שֶׁהַזְּהִיר שֶׁמָּא יֹאכַל מִזִּבְחוֹ אַתָּה לְמֵד שֶׁזִּבְחוֹ אָסוּר וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה:

יב וְגָדֵר גָּדוֹל גָּדְרוּ בַּדָּבָר שֶׁאֲפִלּוּ עַכּוּ"ם שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה שְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה:

יג הִתְחִיל הָעַכּוּ"ם לִשְׁחֹט מִעוּט סִימָנִין וְגָמַר יִשְׂרָאֵל אוֹ הִתְחִיל יִשְׂרָאֵל וְגָמַר הָעַכּוּ"ם פְּסוּלָה. יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָתוֹ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. אֲבָל אִם שָׁחַט הָעַכּוּ"ם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתוֹ נְבֵלָה כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט חֲצִי הַגַּרְגֶּרֶת בִּלְבַד וְגָמַר יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה:

יד יִשְׂרָאֵל מוּמָר לַעֲבֵרָה מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁהָיָה מֻמְחֶה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה. וְצָרִיךְ יִשְׂרָאֵל כָּשֵׁר לִבְדֹּק אֶת הַסַּכִּין וְאַחַר כָּךְ יִתְּנֶנָּה לְמוּמָר זֶה לִשְׁחֹט בָּהּ מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקָתוֹ שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ לִבְדֹּק. וְאִם הָיָה מוּמָר לַעֲבוֹדָה זָרָה אוֹ מְחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא אוֹ אֶפִּיקוֹרוֹס וְהוּא הַכּוֹפֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה רַבֵּנוּ כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה הֲרֵי הוּא כְּעַכּוּ"ם וּשְׁחִיטָתוֹ נְבֵלָה:

טו מִי שֶׁהוּא פָּסוּל לְעֵדוּת בַּעֲבֵרָה מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁל תּוֹרָה הֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ אִם הָיָה מֻמְחֶה. שֶׁאֵינוֹ מֵנִיחַ דָּבָר מֵתֵּר וְאוֹכֵל דָּבָר אָסוּר. שֶׁזּוֹ חֻזְקָה הִיא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַאֲפִלּוּ הָרְשָׁעִים מֵהֶן:

טז אֵלּוּ הַצְּדוּקִין וְהַבַּיְתוֹסִין וְתַלְמִידֵיהֶן וְכָל הַטּוֹעִים אַחֲרֵיהֶן שֶׁאֵינָן מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שְׁחִיטָתָן אֲסוּרָה. וְאִם שָׁחֲטוּ בְּפָנֵינוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁאֵין אִסּוּר שְׁחִיטָתָן אֶלָּא שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ וְהֵם אֵינָן מַאֲמִינִין בְּתוֹרַת הַשְׁחִיטָה לְפִיכָךְ אֵינָן נֶאֱמָנִין לוֹמַר לֹא קִלְקַלְנוּ:

יז כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר לֹא נִצְטַוּוּ בִּשְׁחִיטַת הַחֻלִּין אֶלָּא הָיוּ נוֹחֲרִין אוֹ שׁוֹחֲטִין וְאוֹכְלִין כִּשְׁאָר הָאֻמּוֹת. וְנִצְטַוּוּ בַּמִּדְבָּר שֶׁכָּל הָרוֹצֶה לִשְׁחֹט לֹא יִשְׁחֹט אֶלָּא שְׁלָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז ג) "אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר" וְגוֹ' (ויקרא יז ד) "וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" וְגוֹ' (ויקרא יז ה) "לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ" וְגוֹ' (ויקרא יז ה) "וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַה'" וְגוֹ'. אֲבָל הָרוֹצֶה לִנְחֹר וְלֶאֱכֹל בַּמִּדְבָּר הָיָה נוֹחֵר:

יח וּמִצְוָה זוֹ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת אֶלָּא בַּמִּדְבָּר בִּלְבַד בְּעֵת הֱיוֹת הַמִּשְׁכָּן. וְנִצְטַוּוּ שָׁם שֶׁכְּשֶׁיִּכָּנְסוּ לָאָרֶץ תֵּאָסֵר הַנְּחִירָה וְלֹא יֹאכְלוּ חֻלִּין אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה. וְיִשְׁחֲטוּ בְּכָל מָקוֹם לְעוֹלָם חוּץ לַעֲזָרָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יב כ) "כִּי יַרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבוּלְךָ" וְגוֹ' (דברים יב כא) "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ" וְגוֹ'. וְזוֹ הִיא הַמִּצְוָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת לִשְׁחֹט וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל:

פרק ה

א כְּבָר בֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת אִסּוּרֵי מַאֲכָלוֹת שֶׁהַטְּרֵפָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא הַנּוֹטָה לָמוּת. וְלֹא נֶאֱמַר (שמות כב ל) "טְרֵפָה" אֶלָּא שֶׁדִּבֵּר הַכָּתוּב בָּהּ וְהוּא כְּגוֹן שֶׁטְּרָפָהּ אֲרִי וְכֵיוֹצֵא בּוֹ וּשְׁבָרָהּ וַעֲדַיִן לֹא מֵתָה:

ב וְיֵשׁ שָׁם חֲלָאִים אֲחֵרִים אִם יֵאָרְעוּ לָהּ תַּחְשֹׁב טְרֵפָה וְהֵן הֲלָכָה לְמשֶׁה מִסִּינַי. וּשְׁמוֹנָה מִינֵי טְרֵפוֹת נֶאֶמְרוּ לוֹ לְמשֶׁה בְּסִינַי וְאֵלּוּ הֵן. דְּרוּסָה. נְקוּבָה. חֲסֵרָה. נְטוּלָה. פְּסוּקָה. קְרוּעָה. נְפוּלָה. וּשְׁבוּרָה:

ג אַף עַל פִּי שֶׁכֵּן הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הֵן. הוֹאִיל וְאֵין לְךָ בְּפֵרוּשׁ בַּתּוֹרָה אֶלָּא דְּרוּסָה הֶחְמִירוּ בָּהּ. וְכָל סָפֵק שֶׁיִּסְתַּפֵּק בִּדְרוּסָה אָסוּר. וּשְׁאָר שִׁבְעָה מִינֵי טְרֵפוֹת יֵשׁ בָּהֶן סְפֵקִין מֻתָּרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

ד הַדְּרוּסָה הוּא שֶׁיִּטְרֹף הָאַרְי וְכַיּוֹצֵא בּוֹ הַבְּהֵמָה וְיִדְרֹס עָלֶיהָ בְּיָדוֹ. אוֹ יִדְרֹס הַנֵּץ וְהַנֶּשֶׁר וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן עַל הָעוֹף. וְאֵין דְּרִיסָה בִּבְהֵמָה גַּסָּה וּבְחַיָּה גַּסָּה אֶלָּא לַאֲרִי בִּלְבַד. וּבִבְהֵמָה דַּקָּה מִן הַזְּאֵב וּלְמַעְלָה. וּבִגְדָיִים וּטְלָאִים אֲפִלּוּ חָתוּל וְשׁוּעָל וּנְמִיָּה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן יֵשׁ לָהֶן דְּרִיסָה וְכָל שֶׁכֵּן בְּעוֹפוֹת:

ה וְהַנֵּץ יֵשׁ לוֹ דְּרִיסָה וַאֲפִלּוּ בְּעוֹף גָּדוֹל מִמֶּנּוּ. אֲבָל שְׁאָר עוֹפוֹת הַדּוֹרְסִים יֵשׁ לָהֶן דְּרִיסָה בְּעוֹף שֶׁכָּמוֹתָן. וְאֵין לָהֶן דְּרִיסָה בְּעוֹף שֶׁהוּא גָּדוֹל מֵהֶן:

ו וְיֵשׁ לְחַלֵּדָה דְּרִיסָה בְּעוֹפוֹת. וְכָלֶב אֵין לוֹ דְּרִיסָה כָּל עִקָּר לֹא בְּעוֹף וְלֹא בִּבְהֵמָה וְחַיָּה. וְהַנֵּץ יֵשׁ לוֹ דְּרִיסָה בִּגְדָיִים וּטְלָאִים וְהוּא שֶׁיִּקֹּב בְּצַפְרְנָיו לְבֵית הֶחָלָל:

ז אֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּיַד הַטּוֹרֵף אֲבָל בְּרַגְלָיו אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּצִפָּרֶן אֲבָל בְּשֵׁן אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ אֶלָּא אִם כֵּן נִקַּב עַד בֵּית הֶחָלָל בּוֹדְקִין שֶׁמָּא נִקַּב אֶחָד מִן הָאֵיבָרִים שֶׁנִּטְרֶפֶת בִּנְקִיבָתָן. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא בְּכַוָּנַת הַטּוֹרֵף. אֲבָל אִם נָפַל הַדּוֹרֵס וְנִשְׁתַּקְּעוּ צִפָּרְנָיו בַּנִּטְרָף אֵין זוֹ דְּרִיסָה. וְאֵין דְּרִיסָה אֶלָּא מֵחַיִּים. אֲבָל אִם דָּרַס וְנֶהֱרַג וַעֲדַיִן יָדוֹ בַּדְּרוּסָה וְלֹא שָׁמַט צִפָּרְנָיו מִמֶּנָּה אֶלָּא אַחַר מוֹתוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ:

ח וְכֵיצַד דִּין הַדְּרוּסָה. כָּל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ שׁוֹחֲטִין אֶת הַנִּטְרָף וּבוֹדְקִין כָּל הֶחָלָל שֶׁלּוֹ מִכַּף הַיָּרֵךְ עַד הַקְּדָקֹד. אִם נִמְצֵאת כֻּלָּהּ שְׁלֵמָה מִכָּל מִינֵי טְרֵפוֹת וְלֹא נִמְצָא בָּהּ רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִמְצָא בָּהּ רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה וַאֲסוּרָה מִן הַתּוֹרָה:

ט אֵי זֶה הוּא רֹשֶׁם הַדְּרִיסָה. שְׁיָאדִים הַבָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם. וְאִם נִמּק הַבָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם עַד שֶׁנַּעֲשָׂה כְּבָשָׂר שֶׁהָרוֹפֵא גּוֹזְרוֹ מִן הַחַבּוּרָה רוֹאִין אוֹתוֹ הַבָּשָׂר כְּאִלּוּ חָסֵר וּטְרֵפָה:

י וְאִם דָּרַס בַּסִּימָנִין מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ טְרֵפָה וּדְרִיסָתָן בְּמַשֶּׁהוּ כֵּיוָן שֶׁהֶאְדִּים בָּהֶן כָּל שֶׁהוּא מֵחֲמַת דְּרִיסָה טְרֵפָה:

יא סָפֵק דְּרוּסָה אֲסוּרָה עַד שֶׁתִּתְבָּרֵר כִּדְרוּסָה וַדַּאִית. כֵּיצַד. אֲרִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין שְׁוָרִים וְנִמְצָא צִפָּרֶן בְּגַבּוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא אֲרִי דָּרְסוֹ. וְאֵין אוֹמְרִים שֶׁמָּא בַּכֹּתֶל נִתְחַכְּכָה. וְכֵן שׁוּעָל אוֹ נְמִיָּה שֶׁנִּכְנַס לְבֵין הָעוֹפוֹת וְהוּא שׁוֹתֵק וְהֵן מְקַרְקְרִין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא דָּרַס. אֲבָל אִם הָיָה הוּא נוֹהֵם וְהֵם מְקַרְקְרִין מֵיִרְאָתוֹ וּמִנְּהִימָתוֹ הֵן מְקַרְקְרִין. וְכֵן אִם קָטַע רֹאשׁ אֶחָד מֵהֶן הִנַּח נָח רָגְזוֹ. וְכֵן אִם שָׁתַק הוּא וְהֵם אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁאִלּוּ הִזִּיק הָיוּ מְקַרְקְרִין:

יב סָפֵק שֶׁנִּכְנַס לְכָאן טוֹרֵף אוֹ לֹא נִכְנַס. אוֹ שֶׁרָאִינוּ וְלֹא נוֹדַע אִם זֶה מִן הַטּוֹרְפִין אוֹ אֵינוֹ מִן הַטּוֹרְפִין אֵין חוֹשְׁשִׁין. וְכֵן עוֹף שֶׁנִּכְנַס לְבֵין הָעֵצִים אוֹ לְבֵין הַקָּנִים וְיָצָא וְרֹאשׁוֹ מְנַטֵּף דָּם אוֹ צַוָּארוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא נִטְרַף אֶלָּא אוֹמְרִים שֶׁמָּא בָּעֵצִים נִזַּק:

פרק ו

א נְקוּבָה כֵּיצַד. אַחַד עָשָׂר אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחֲלָלוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְאֵלּוּ הֵן. תַּרְבַּץ הַוֵּשֶׁט. וּקְרוּם שֶׁל מֹחַ הָרֹאשׁ. וְהַלֵּב עִם הַקָּנֶה שֶׁלּוֹ. וְהַמָּרָה. וּקְנֵה הַכָּבֵד. וְהַקֻּבָּה. וְהַכֶּרֶס. וְהֶמְסֵס. וּבֵית הַכּוֹסוֹת. וְהַדַּקִּין. וְהָרֵאָה עִם הַקָּנֶה שֶׁלָּהּ:

ב תַּרְבַּץ הַוֵּשֶׁט כְּבָר בֵּאַרְנוּ שִׁעוּרוֹ וְשֶׁהוּא הַמָּקוֹם מִן הַוֵּשֶׁט שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה לְמַעְלָה מִן הַוֵּשֶׁט. אִם נִקַּב לַחֲלָלוֹ בְּמַה שֶּׁהוּא טְרֵפָה:

ג שְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ לַמֹּחַ שֶׁבָּרֹאשׁ. אִם נִקַּב הָעֶלְיוֹן הַסָּמוּךְ לָעֶצֶם בְּלִבַּד הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִקַּב הַתַּחְתּוֹן הַסָּמוּךְ לַמֹּחַ טְרֵפָה. וּמַשְׁתַּחִיל הַמֹּחַ לְהִמָּשֵׁךְ לַשִּׁדְרָה וְהוּא מְחוּץ לַפּוֹלִין שֶׁהֵן תְּחִלַּת הָעֹרֶף יִהְיֶה לִקְרוּמוֹ דִּין אַחֵר. וְאִם נִקַּב חוּץ לַפּוֹלִין מֻתָּר:

ד הַמֹּחַ עַצְמוֹ שֶׁנִּקַּב אוֹ נִתְמַעֵךְ וְהַקְּרוּם קַיָּם כְּשֵׁרָה. וְאִם נִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם אוֹ נָמֵס כַּדּוֹנַג טְרֵפָה:

ה הַלֵּב שֶׁנִּקַּב לְבֵית חֲלָלוֹ. בֵּין לְחָלָל גָּדוֹל שֶׁבִּשְׂמֹאל בֵּין לְחָלָל קָטָן שֶׁבִּימִין טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִקַּב בְּשֹׂר הַלֵּב וְלֹא הִגִּיעַ לַחֲלָלוֹ מֻתָּר. וּקְנֵה הַלֵּב וְהוּא הַמְּזָרָק הַגָּדוֹל שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לָרֵאָה הֲרֵי הוּא כַּלֵּב וְאִם נִקַּב לַחֲלָלוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה:

ו מָרָה שֶׁנִּקְּבָה וְכָבֵד סוֹתְמָהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם לֹא נִסְתַּם הַנָּקֵב אַף עַל פִּי שֶׁהוּא סָמוּךְ לַכָּבֵד טְרֵפָה:

ז נְזִיָּה שֶׁנִּמְצֵאת בַּמָּרָה אִם הָיְתָה כְּמוֹ גַּרְעִינָהּ שֶׁל תְּמָרָה שֶׁאֵין רֹאשָׁהּ חַד מֻתֶּרֶת. וְאִם רֹאשָׁהּ חַד כְּגַרְעִינַת הַזַּיִת אֲסוּרָה. שֶׁהֲרֵי נִקְּבָה אוֹתָהּ כְּשֶׁנִּכְנְסָה. וְזֶה שֶׁלֹּא יֵרָאֶה הַנָּקֵב מִפְּנֵי שֶׁהֶגְלַד פִּי הַמַּכָּה:

ח קְנֵי הַכָּבֵד וְהֵן הַמִּזְרָקִין שֶׁבּוֹ שֶׁבָּהֶן הַדָּם מִתְבַּשֵּׁל. אִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. לְפִיכָךְ מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בְּחוּתּוּךְ הַכָּבֵד אִם הָיְתָה מַחַט גְּדוֹלָה וְהָיָה הַקָּצֶה הַחַד שֶׁלָּהּ לְפָנִים בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקְּבָה כְּשֶׁנִּכְנְסָה. וְאִם הָיָה הָרֹאשׁ הֶעָגֹל לְפָנִים אוֹמְרִין דֶּרֶךְ סְמִפּוֹנוֹת הָלְכָה וּמֻתֶּרֶת:

ט הָיְתָה מַחַט קְטַנָּה הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה מִפְּנֵי שֶׁשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ חַדִּין וַדַּאי נִקְּבָה. וְאִם נִמְצֵאת בַּסְּמִפּוֹן הַגָּדוֹל שֶׁבַּכָּבֵד וְהוּא הַקָּנֶה הָרָחָב שֶׁבָּאֶמְצַע שֶׁבּוֹ נִכְנַס הַמַּאֲכָל לַכָּבֵד הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וּבְשֹׂר כָּבֵד שֶׁהִתְלִיעַ מֻתֶּרֶת:

י קֵבָה שֶׁנִּקְּבָה וְחֵלֶב טָהוֹר סוֹתֵם אֶת הַנֶּקֶב מֻתֶּרֶת. וְכֵן כָּל נֶקֶב שֶׁהַבָּשָׂר אוֹ הַחֵלֶב הַמַּתִּיר בַּאֲכִילָה סוֹתֵם אוֹתוֹ הֲרֵי זֶה מֻתָּר. חוּץ מֵחֵלֶב הַלֵּב וְהַקְּרוּם שֶׁעַל הַלֵּב כֻּלּוֹ. וְהַמְּחִצָּה שֶׁבְּאֶמְצַע הַבֶּטֶן הַמַּבְדֶּלֶת בֵּין אֵיבְרֵי הַמַּאֲכָל וְאֵיבְרֵי הַנְּשִׁימָה. וְהִיא שֶׁקּוֹרְעִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ תֵּרָאֶה הֲרָאָה. וְהִיא הַנִּקְרֶאת טַרְפַּשׁ הַכָּבֵד. וְהַמָּקוֹם הַלָּבָן שֶׁבְּאֶמְצָעָהּ. וְחֵלֶב הַמְּעִי הָאַחֲרוֹן שֶׁבְּאֵיבָרִים אֵלּוּ. אֵין מְגִנִּין לְפִי שֶׁהֵן קְשִׁין. וְנֶקֶב שֶׁנִּסְתַּם בְּאֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ כְּסָתוּם. וְחֵלֶב חַיָּה שֶׁכְּנֶגְדּוֹ בִּבְהֵמָה אָסוּר אֵינוֹ סוֹתֵם אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֻתָּר בַּאֲכִילָה:

יא כֶּרֶס שֶׁנִּקַּב טְרֵפָה. וְאֵין לוֹ דָּבָר שֶׁיִּסְתֹּם אוֹתוֹ. שֶׁהֲרֵי הַחֵלֶב שֶׁעָלָיו אָסוּר. וְכֵן הֶמְסֵס וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁנִּקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחוּץ טְרֵפָה. וְאִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לְתוֹךְ חֲלַל חֲבֵרוֹ מֻתָּרֶת:

יב מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בָּעֲבִי בֵּית הַכּוֹסוֹת מִצַּד אֶחָד כְּשֵׁרָה. וְאִם נִקְּבָה נֶקֶב מְפֻלָּשׁ לְתוֹךְ חֲלַל בֵּית הַכּוֹסוֹת וְנִמְצֵאת טִפַּת דָּם בִּמְקוֹם הַנֶּקֶב טְרֵפָה שֶׁוַּדַּאי קִדֵּם שְׁחִיטָה נִקַּב. אֲבָל אִם אֵין דָּם בִּמְקוֹם הַנֶּקֶב הֲרֵי זֶה מֻתָּר שֶׁוַּדַּאי אַחַר שְׁחִיטָה דְּחָקָה הַמַּחַט וְנִקְּבָה:

יג בְּהֵמָה שֶׁהִלְעִיטָהּ דָּבָר שֶׁנּוֹקֵב בְּנֵי מֵעֶיהָ כְּגוֹן קֹרֶט שֶׁל חִלְתִּית וְכֵיוֹצֵא בּוֹ טְרֵפָה שֶׁוַּדַּאי נוֹקֵב. וְאִם הָיָה סָפֵק נוֹקֵב סָפֵק אֵינוֹ נוֹקֵב תִּבָּדֵק. כָּל אֶחָד מִן בְּנֵי הַמֵּעַיִם שֶׁפִּסְלֶת הַמַּאֲכָל סוֹבֶבֶת בָּהֶן וְהֵן הַנִּקְרָאִים דַּקִּין שֶׁנִּקַּב טְרֵפָה. וְיֵשׁ מֵהֶן מְלֻפָּפִין וּמְקֻפִּין זוֹ לְפָנִים מִזּוֹ בְּעִגּוּל כְּמוֹ נָחָשׁ שֶׁנִּכְרָךְ וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִים הַדְּרָא דְּכַנְתָּה. אִם נִקַּב אֶחָד מֵהֶן לַחֲבֵרוֹ כְּשֵׁרָה. שֶׁהֲרֵי חֲבֵרוֹ מֵגֵן עָלָיו:

יד וּמֵעַיִם שֶׁנִּקְּבוּ וְלֶחָה סוֹתֶמֶתֶן טְרֵפָה שֶׁאֵין זוֹ סְתִימָה עוֹמֶדֶת. בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁבָּא זְאֵב אוֹ כֶּלֶב וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן וּנְטָלָן וַהֲרֵי הֵן נְקוּבִין אַחַר שֶׁהִנִּיחָן תּוֹלִין בּוֹ וּמֻתֶּרֶת וְאֵין אוֹמְרִין שֶׁמָּא בִּמְקוֹם נֶקֶב נִקַּב. נִמְצְאוּ נְקוּבִין וְלֹא נוֹדַע אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקְּבוּ אִם אַחַר שְׁחִיטָה נוֹקְבִין בָּהֶן נֶקֶב אֶחָד וּמְדַמִּין לוֹ. אִם הָיָה הַנֶּקֶב הָרִאשׁוֹן כְּמוֹתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם הָיָה בֵּינֵיהֶן שִׁנּוּי קֹדֶם שְׁחִיטָה נִקַּב וּטְרֵפָה. וְאִם מִשְׁמְשׁוּ הַיָּדִים בְּנֶקֶב הַסָּפֵק כָּךְ צָרִיךְ לְמַשְׁמֵשׁ בַּנֶּקֶב שֶׁמְּדַמִּין לוֹ וְאַחַר כָּךְ עוֹרְכִין זֶה לָזֶה:

טו בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁיָּצְאוּ לַחוּץ וְלֹא נִקְּבוּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִתְהַפְּכוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְּבוּ טְרֵפָה. שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיַּחְזְרוּ כְּמוֹת שֶׁהָיוּ אַחַר שֶׁנֶּהֶפְכוּ וְאֵינָהּ חַיָּה:

טז הַמְּעִי הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא שָׁוֶה וְאֵין בּוֹ עִקּוּם וְהוּא שֶׁהָרְעִי יוֹצֵא בּוֹ מִן הָעֲרָוָה וְהוּא דָּבוּק בֵּין עִקְּרֵי הַיְרֵכַיִם הוּא הַנִּקְרָא חַלְחֹלֶת. אִם נִקַּב בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה כִּשְׁאָר הַמֵּעַיִם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁנִּקַּב לְחַלַּל הַבֶּטֶן. אֲבָל אִם נִקַּב בַּמָּקוֹם הַדָּבוּק בַּיְרֵכַיִם מֻתֶּרֶת. וַאֲפִלּוּ נָטַל מִמֶּנּוּ מְקוֹם הַדֶּבֶק כֻּלּוֹ מֻתֶּרֶת. וְהוּא שֶׁיִּשְׁתַּיֵּר מֵאָרְכּוֹ בַּשּׁוֹר כְּמוֹ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת:

יז הָעוֹף אֵין לוֹ כֶּרֶס וְלֹא הֶמְסֶס וְלֹא בֵּית הַכּוֹסוֹת. אֲבָל יֵשׁ לוֹ כְּנֶגְדָּן זָפֶק וְקָרְקְבָן. וְכָל הַטְּרֵפוֹת שָׁווֹת הֵן בִּבְהֵמָה חַיָּה וְעוֹף. וְזָפֶק שֶׁנִּנְקַב גַּגּוֹ בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְאֵי זֶהוּ גַּגּוֹ שֶׁל זָפֶק זֶה שֶׁיִּמָּתַח עִם הַוֵּשֶׁט כְּשֶׁיַּאֲרִיךְ הָעוֹף צַוָּארוֹ. אֲבָל שְׁאָר הַזָּפֶק שֶׁנִּנְקַב מֻתָּר:

יח שְׁנֵי כִּיסִין יֵשׁ בַּקָּרְקְבָן. הַחִיצוֹן אָדֹם כְּמוֹ בָּשָׂר. וְהַפְּנִימִי לָבָן כְּמוֹ עוֹר. נִנְקַב זֶה בִּלֹא זֶה מֻתָּרֶת עַד שֶׁיִּנָּקְבוּ שְׁנֵיהֶן בְּמַשֶּׁהוּ. וְאִם נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן זֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה מֻתָּר:

יט הַטְּחוֹל אֵינוֹ מִן הָאֵיבָרִין שֶׁנִּקְיְבָתָן בְּמַשֶּׁהוּ וּלְפִיכָךְ לֹא מָנוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים בִּכְלָלָן אֶלָּא יֵשׁ לַנֶּקֶב שֶׁלּוֹ שִׁעוּר שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בְּכֻלּוֹ. כֵּיצַד. הַטְּחוֹל רֹאשׁוֹ הָאֶחָד עָבֶה וְהַשֵּׁנִי דַּק כִּבְרִית הַלָּשׁוֹן. אִם נִקַּב בְּרֹאשׁ הָעָבֶה נֶקֶב מְפֻלָּשׁ טְרֵפָה. וְאִם נִקַּב נֶקֶב שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ אִם נִשְׁאַר תַּחְתָּיו כְּעֵבִי דִּינָר שֶׁל זָהָב מֻתָּר. פָּחוֹת מִכָּאן הֲרֵי הוּא כִּמְפֻלָּשׁ וּטְרֵפָה. אֲבָל אִם נִקַּב הַדַּק כְּשֵׁרָה:

כ כָּל אֵיבָר שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים בּוֹ שֶׁאִם נִקַּב בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה כָּךְ אִם נִטַּל כֻּלּוֹ טְרֵפָה. בֵּין שֶׁנִּטַּל בְּחִלִּי אוֹ בַּיָּד בֵּין שֶׁנִּבְרָא חָסֵר. וְכֵן אִם נִבְרָא בִּשְׁנֵי אֵיבָרִים מֵאוֹתוֹ אֵיבָר טְרֵפָה שֶׁכָּל הַיֹּתֵר כְּנָטוּל הוּא חָשׁוּב. כֵּיצַד. נִטַּל אֶחָד מִן הַמֵּעַיִם אוֹ הַמָּרָה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן בֵּין בְּעוֹף בֵּין בִּבְהֵמָה טְרֵפָה. וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהֶן שְׁתֵּי מְרָרוֹת אוֹ שְׁנֵי מֵעַיִם טְרֵפָה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. אֲבָל אִם נִטַּל הַטְּחוֹל אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנַיִם מֻתֶּרֶת שֶׁאֵינוֹ בִּכְלַל הַמְּנוּיִין:

כא הַמֵּעַי הַיֹּתֵר שֶׁתִּטָּרֵף בּוֹ הַבְּהֵמָה הוּא הַיֹּתֵר מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ עַד שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנֵי מֵעַיִם זֶה בְּצַד זֶה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף כְּמֵעֵי הָעוֹף אוֹ שֶׁהָיָה הַמֵּעַי יוֹצֵא כְּעָנָף מִן הַבַּד וַהֲרֵי הוּא מֻבְדָּל בֵּין בְּעוֹף בֵּין בִּבְהֵמָה. אֲבָל אִם חָזַר וְנִתְעָרֵב עִם הַמֵּעַי וְנַעֲשָׂה אֶחָד מִשְּׁנֵי רָאשָׁיו וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶם מֻבְדָּלִין בָּאֶמְצַע הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת וְאֵין כָּאן יָתֵר:

פרק ז

א שְׁנֵי קְרוּמוֹת יֵשׁ עַל הָרֵאָה. אִם נִקַּב זֶה בִּלֹא זֶה מֻתֶּרֶת. וְאִם נִקְּבוּ שְׁנֵיהֶן טְרֵפָה. אֲפִלּוּ נִגְלָד הַקְּרוּם הָעֶלְיוֹן כֻּלּוֹ וְהָלַךְ לוֹ מֻתֶּרֶת. וְהַקָּנֶה שֶׁנִּנְקַב מִן הֶחָזֶה וּלְמַטָּה בְּמַשֶּׁהוּ טְרֵפָה. וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה בַּקָּנֶה לְמַטָּה:

ב הִתְחִיל בִּשְׁחִיטָה וְשָׁחַט כָּל הַקָּנֶה וְאַחַר כָּךְ נִקְּבָה הָרֵאָה וְאַחַר כָּךְ גָּמַר הַשְּׁחִיטָה הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה הוֹאִיל וְנִקְּבָה קֹדֶם גְּמַר שְׁחִיטָה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג אֶחָד מִסְּמָפוֹנֵי רֵאָה שֶׁנִּנְקַב אֲפִלּוּ נִקַּב לַחֲבֵרוֹ טְרֵפָה. וְרֵאָה שֶׁנִּנְקְבָה וְעָלָה קְרוּם בַּמַּכָּה וְנִסְתַּם הַנֶּקֶב אֵינוֹ כְּלוּם. נִקְּבָה הָאוֹם שֶׁל רֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁדִּפֵּן סוֹתַמְתָּהּ טְרֵפָה. וְאִם נִקְּבָה בְּמָקוֹם חִתּוּךְ הָאֲנוֹת שֶׁלָּהּ וְהוּא הַמָּקוֹם שֶׁרוֹבֶצֶת עָלָיו כְּשֵׁרָה:

ד בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁסָּתַם מְקוֹם הַנֶּקֶב שֶׁבָּאֲנוּת בָּשָׂר. אֲבָל אִם נִסְמַךְ הַנֶּקֶב לָעֶצֶם אֵינוֹ מֻגָּן. וְאִם הָיָה נֶקֶב הָאֲנוּת דָּבוּק בָּעֶצֶם וּבַבָּשָׂר מֻתָּרֶת:

ה הָאוֹם שֶׁל רֵאָה שֶׁנִּמְצֵאת סְמוּכָה לַדֹּפֶן. בֵּין שֶׁהֶעֱלַת צְמָחִים בֵּין שֶׁלֹּא הֶעֱלַת חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִקְּבָה. וְכֵיצַד עוֹשִׁין בָּהּ. מְפָרְקִין אוֹתָהּ מִן הַדֹּפֶן וְנִזְהָרִין בָּהּ שֶׁלֹּא תִּנָּקֵב. אִם נִמְצֵאת נְקוּבָה וְנִמְצָא בַּדֹּפֶן מַכָּה בִּמְקוֹם הַנֶּקֶב תּוֹלִין בַּמַּכָּה וְאוֹמְרִים אַחַר שְׁחִיטָה נִקְּבָה כְּשֶׁנִּפְרָק מִן הַמַּכָּה. וְאִם אֵין מַכָּה בַּדֹּפֶן בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקַּב זֶה בְּרֵאָה הָיָה קֹדֶם הַשְּׁחִיטָה וּטְרֵפָה:

ו הָרֵאָה שֶׁנִּמְצָא בָּהּ מָקוֹם אָטוּם כָּל שֶׁהוּא שֶׁאֵין הָרוּחַ נִכְנֶסֶת בּוֹ וְאֵינוֹ נִתְפָּח הֲרֵי זוֹ כְּנִקּוּבָה וּטְרֵפָה. וְכֵיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. קוֹרְעִין הַמָּקוֹם שֶׁלֹּא נִתְפַּח בְּשׁוֹעַת נְפִיחָה. אִם נִמְצֵאת בּוֹ לֵחָה מֻתֶּרֶת שֶׁמַּחֲמַת הַלֵּחָה לֹא נִכְנְסָה שָׁם הָרוּחַ. וְאִם לֹא נִמְצֵאת בּוֹ לֵחָה נוֹתְנִין עָלָיו מְעַט רֹק אוֹ תֶּבֶן אוֹ כָּנָף וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ אִם נִתְנַדֵּנ כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו טְרֵפָה שֶׁאֵין הָרוּחַ נִכְנֶסֶת לְשָׁם:

ז רֵאָה שֶׁתִּשְׁמַע בָּהּ הֲבָרָה כְּשֶׁנּוֹפְחִין אוֹתָהּ אִם נִכַּר הַמָּקוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ תִּשְׁמַע הַהֲבָרָה מוֹשִׁיבִין עָלָיו רֹק אוֹ תֶּבֶן וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. אִם נִתְנַדֵּנ בְּיָדוּעַ שֶׁהִיא נְקוּבָה וּטְרֵפָה. וְאִם לֹא נִכַּר הַמָּקוֹם מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם פּוֹשְׁרִין וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ. אִם בִּקְבֵּק הַמַּיִם טְרֵפָה. וְאִם לָאו בְּיָדוּעַ שֶׁקְּרוּם הַתַּחְתּוֹן בִּלְבַד נִקַּב וְהָרוּחַ תְּנַהֵג בֵּין שְׁנֵי הַקְּרוּמוֹת וּמִפְּנֵי זֶה יִשְׁמַע בָּהּ קוֹל דְּמָמָה בִּשְׁעַת נְפִיחָה:

ח זֶה עִקַּר גָּדוֹל יִהְיֶה בְּיָדְךָ שֶׁכָּל רֵאָה שֶׁנּוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׁרִין וְלֹא יְבַקְבֵּק הַמַּיִם הֲרֵי הִיא שְׁלֵמָה מִכָּל נֶקֶב:

ט רֵאָה שֶׁנִּשְׁפְּכָה כְּקִיתּוֹן וּקְרוּם הָעֶלְיוֹן שְׁלֵהּ קַיָּם שָׁלֵם בְּלֹא נֶקֶב. אִם הִסְמְפוֹנוֹת עוֹמְדִים בִּמְקוֹמָם וְלֹא נִמּוֹחוּ כְּשֵׁרָה. וְאִם נִמּוֹחַ אֶפִלּוּ סִמְפּוֹן אֶחָד טְרֵפָה. כֵּיצַד עוֹשִׁין. נוֹקְבִין אוֹתָהּ וְשׁוֹפְכִין אוֹתָהּ בְּכְלִי שֶׁהוּא שׁוֹעֵ בַּאֲבָר וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. אִם נִרְאֶה בָּהּ חוּטִין לְבָנִין בְּיָדוּעַ שֶׁנִּמּוֹקּוּ הַסִּמְפוֹנוֹת וּטְרֵפָה. וְאִם לָאו בְּשֵׁר הָרֵאָה בִּלְבַד הוּא שֶׁנִּמּוֹק וּכְשֵׁרָה:

י רֵאָה שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ אֲבַעְבּוּעוֹת אִם הָיוּ מְלֵאִים רוּחַ אוֹ מַיִם זַכִּים אוֹ לֵחָה הַנִּמְשֶׁכֶת כִּדְבַשׁ וְכֵיוֹצֵא בּוֹ אוֹ לֵחָה יְבֵשָׁה וְקָשָׁה אֲפִלּוּ כְּאֶבֶן הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִמְצֵאת בָּהֶן לֵחָה סְרוּחָה אוֹ מַיִם סְרוּחִין אוֹ עֲכוּרִין הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וּכְשֶׁמּוֹצִיא הַלֵּחָה וּבוֹדֵק אוֹתָהּ צָרִיךְ לִבְדֹּק הַסִּמְפוֹן שֶׁתַּחְתֶּיהָ. אִם נִמְצָא נָקוּב טְרֵפָה:

יא רֵאָה שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ שְׁתֵּי אֲבַעְבּוּעוֹת סְמוּכוֹת זוֹ לָזוֹ טְרֵפָה. שֶׁהַדָּבָר קָרוֹב הַרְבֵּה שֶׁיֵּשׁ נֶקֶב בֵּינֵיהֶן וְאֵין לָהֶן דֶּרֶךְ בְּדִיקָה. הָיְתָה אַחַת וְנִרְאֶה כִּשְׁתַּיִם נוֹקְבִין הָאַחַת. אִם שְׁפָכָה לְהּ הָאַחֶרֶת אַחַת הִיא וּמֻתֶּרֶת וְאִם לָאו טְרֵפָה:

יב הָרֹאֶה שֶׁנִּתְמַסְמְסָה טְרֵפָה. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנִּמְצֵאת שְׁלֵמָה וּכְשֶׁתּוֹלִין אוֹתָהּ תֵּחָתֶךָ וְתִפֹּל חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת. רֹאֶה שֶׁנִּמְצֵאת נְקוּבָה בְּמָקוֹם שֶׁיַּד הַטַּבָּח מְמַשְׁמֶשׁ מַהֶרֶת וְתוֹלִין בְּיָדוֹ וְאוֹמְרִין מִיַּד הַטַּבָּח נִקְּבָה אַחַר הַשְׁחִיטָה. נִמְצָא הַנָּקֵב בְּמָקוֹם אַחֵר וְאֵין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שְׁחִיטָה אוֹ אַחַר שְׁחִיטָה נוֹקְבִין בָּהּ נָקֵב אַחֵר וּמְדַמִּין כְּשֵׁם שֶׁעוֹשִׂים בִּבְנֵי מֵעַיִם:

יג וְאֵין מְדַמִּין מֵרֹאֶה שֶׁל בְּהֵמָה דַּקָּה לִרְאֹה שֶׁל בְּהֵמָה גַּסָּה אֶלָּא מִדַּקָּה לְדַקָּה וּמִגַּסָּה לְגַסָּה. נִמְצָא הַנָּקֵב בְּאֶחָד מִן הָאַבַעְבּוּעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה וְאֵין אוֹמְרִין נִקּוֹב אֲבַעְבּוּעַ אַחֵר וְנַעֲרֹךְ שֶׁאֵין הַדָּבָר נִכָּר:

יד מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת בַּרֹאֶה נוֹפַחְתִּין אוֹתָהּ. אִם לֹא יָצָא מִמֶּנָּה רוּחַ בְּיָדוּעַ שֶׁזֹּאת הַמַּחַט דֶּרֶךְ סְמִפּוֹנוֹת נִכְנְסָה וְלֹא נִקְּבָה. וְאִם נִתְחַתְּכָה הֲרֹאֶה קֹדֶם נְפִיחָה וְנִמְצֵאת בָּהּ הַמַּחַט הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה שֶׁהַדָּבָר קָרוֹב שֶׁנִּקְּבָה כְּשֶׁנִּכְנְסָה:

טו תּוֹלַעַת שֶׁהָיְתָה בָּרֹאֶה וְנִקְּבָה וְיָצְאָה וַהֲרֵי הָרֹאֶה נְקוּבָה בְּתוֹלַעַת הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. חֶזְקָתָהּ שֶׁאַחַר שְׁחִיטָה תִּקּוֹב וְתֵצֵא. יֵשׁ שָׁם מַרְאוֹת שֶׁאִם נִשְׁתַּנָּה מַרְאֵה הָאֵיבָר לְאוֹתוֹ הַמַּרְאֶה הָרַע הֲרֵי הוּא כְּנָקוּב שֶׁאוֹתוֹ הַבָּשָׂר שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאָיו לְמַרְאֶה זֶה כְּמֵת הוּא חָשׁוּב וּכְאִלּוּ הוּא הַבָּשָׂר שֶׁנֶּהֱפַךְ עֵינוֹ אֵינוֹ מָצוּי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ויקרא יג י) "וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בַּשְּׂאֵת" (ויקרא יג יד) "וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי" מִכְּלָל שֶׁשְּׂאֵר הַבָּשָׂר שֶׁנִּשְׁתַּנָּה אֵינוֹ חַי:

טז רֹאֶה שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהָ. בֵּין מַרְאֶה כַּלָּה בֵּין מַרְאֶה מִקְצָתָהּ. אִם נִשְׁתַּנִּית לְמַרְאֶה הַמֻּתָּר אֲפִלּוּ נִשְׁתַּנִּית כֻּלָּהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִשְׁתַּנָּה לְמַרְאֶה הָאָסוּר אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא טְרֵפָה. שֶׁהַמַּרְאֶה הָאָסוּר כְּנָקֵב הוּא חָשׁוּב כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

יז וְחָמֵשׁ מַרְאוֹת אֲסוּרוֹת יֵשׁ בָּרֹאֶה וְאֵלּוּ הֵן. שְׁחוֹרָה כִּדְיוֹ. אוֹ יְרֻקָּה כְּעֵין כְּשׁוּת. אוֹ כְּעֵין חֶלְמוֹן בֵּיצָה. אוֹ כְּעֵין חֲרִיעַ. אוֹ כְּמַרְאֵה הַבָּשָׂר. וַחֲרִיעַ הוּא הַצָּבַע שֶׁצּוֹבְעִים בּוֹ הַבְּגָדִים וְהוּא דּוֹמֶה לִשְׁעָרוֹת אֲדֻמּוֹת מְעַט וְנוֹטוֹת לִירֻקָּה:

יח נִמְצֵאת כְּעֵין חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל אוֹסְרִין אוֹתָהּ מִסָּפֵק שֶׁזֶּה קָרוֹב לְמַרְאֵה הָאָסוּר. וְכָל הַמַּרְאוֹת הָאֵלּוּ אֵין אוֹסְרִין בָּהֶם עַד שֶׁנּוֹפְחִים אוֹתָהּ וּמְמָרֵס בָּהּ בְּיָדוֹ. אִם נִשְׁתַּנִּית לַמַּרְאֶה הַמֻּתָּר מֻתֶּרֶת. וְאִם עָמְדָה בְּעֵינָהּ אֲסוּרָה:

יט אַרְבַּע מַרְאוֹת מֻתָּרוֹת יֵשׁ בָּהּ וְאֵלּוּ הֵן. שְׁחוֹרָה כִּכְחוֹל. אוֹ יְרֻקָּה כְּחָצִיר. אוֹ אֲדֻמָּה. אוֹ כְּמַרְאֵה הַכָּבֵד. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה הָרֹאֶה כֻּלָּהּ טְלָאִים טְלָאִים נְקֻדּוֹת נְקֻדּוֹת מֵאַרְבַּע מַרְאוֹת אֵלּוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

כ עוֹף שֶׁנָּפַל לָאוּר וְהוֹרִיק לִבּוֹ אוֹ כְּבֵדוֹ אוֹ קֻרְקְבָנוֹ אוֹ שֶׁהֶאְדִּימוּ הַמֵּעַיִם שֶׁלּוֹ בְּכָל שֶׁהוּא הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. שֶׁכָּל הַיְרֻקִּים שֶׁהֶאְדִּימוּ אוֹ הָאֲדֻמִּים שֶׁהוֹרִיקוּ מֻחְמָת הָאוּר בָּעוֹף הֲרֵי הֵן כְּמִי שֶׁנִּטְלוּ וּטְרֵפָה. וְהוּא שֶׁיַּעַמְדוּ בְּמַרְאֶה זֶה אַחַר שֶׁשְּׁלָקוּ אוֹתָן מְעַט וּמְמָרְסִין בָּהֶן:

כא כָּל עוֹף שֶׁנִּמְצֵאת הַכָּבֵד שָׁלוֹ כְּמֹרְאֵה בְּנֵי מֵעַיִם. אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ שְׁאָר בְּנֵי מֵעַיִם וְעָמְדוּ בְּשִׁנּוּיָן אַחַר שְׁלִיקָה וּמְרִיסָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפַל לָאוּר וְנֶחְמְרוּ בְּנֵי מֵעָיו וּטְרֵפָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּנֵי מֵעַיִם שֶׁל עוֹף שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּהֶם שִׁנּוּי וּכְשֶׁנִּשְׁלְקוּ נִשְׁתַּנּוּ וְהֶאְדִּימוּ הַיְרָקִים וְהוֹרִיקוּ הָאֲדֻמִּים. בְּיָדוּעַ שֶׁנָּפַל לָאוּר וְנֶחְמְרוּ בְּנֵי מֵעָיו וּטְרֵפָה. וְכֵן הַוּשֶׁט שֶׁנִּמְצָא הָעוֹר הַחִיצוֹן שֶׁלּוֹ לָבָן וְהַפְּנִימִי אָדֹם בֵּין בָּעוֹף בֵּין בַּבְּהֵמָה הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ אֵינוֹ וּטְרֵפָה:

פרק ח

א חֻסְרָה כֵּיצַד. שְׁנֵי אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם חָסַר מִמְּנֵיָנָם טְרֵפָה. וְאֵלּוּ הֵן. הָרֵאָה וְהָרִגְלַיִם. וְחָמֵשׁ אֻנּוֹת יֵשׁ לָרֵאָה כְּשֶׁיִּתְלֶה אוֹתָהּ אָדָם בְּיָדוֹ וּפְנֵי רֵאָה כְּנֶגֶד פָּנָיו. שָׁלֹשׁ מִן הַיָּמִין. וּשְׁתַּיִם מִן הַשְּׂמֹאל. וּבְצַד יָמִין מְמֻנָּה כְּמוֹ אֹזֶן קְטַנָּה וְאֵינָהּ בְּצַד הָאֻנּוֹת וְיֵשׁ לָהּ כְּמוֹ כִּיס בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְהִיא בְּתוֹךְ הַכִּיס. וְאֹזֶן זוֹ קְטַנָּה הִיא הַנִּקְרָא וַרְדָּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא דּוֹמָה לְוֶרֶד וְאֵינָהּ מִן הַמְּנָיָן. לְפִיכָךְ אִם לֹא נִמְצֵאת הַוַּרְדָּא מֻתֶּרֶת. שֶׁכָּךְ הִיא דַּרְכָּהּ יֵשׁ בְּהֵמוֹת תִּמְצֵא בָּהֶם וְיֵשׁ בְּהֵמוֹת לֹא תִּמְצֵא בָּהֶם. וְאִם נִמְצֵאת נְקוּבָה אַף עַל פִּי שֶׁהַכִּיס שָׁלֵם סוֹתֵם אֶת הַנֶּקֶב הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה:

ב חָסֵר מִנְיַן הָאֻנּוֹת וְנִמְצֵאת אַחַת מִן הַשְּׂמֹאל אוֹ שְׁתַּיִם מִן הַיָּמִין טְרֵפָה. וְאִם נִמְצְאוּ שְׁתַּיִם בְּיָמִין וְזֹאת הַוַּרְדָּא הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

ג נִתְחַלְּפוּ הָאֻנּוֹת וְנִמְצְאוּ שָׁלֹשׁ מִן שְׂמֹאל וּשְׁתַּיִם מִן הַיָּמִין בְּלֹא וֶרֶד. אוֹ שֶׁהָיָה הַוֶּרֶד עִם הַשָּׁלֹשׁ בְּצַד שְׂמֹאל. הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה שֶׁהִיא חֻסְרָה מִצַּד הַיָּמִין:

ד נִתּוֹסְפוּ הָאֻנּוֹת בְּמִנְיָנָם אִם הָיְתָה הָאֹזֶן הַיְתֵרָה בְּצַד הָאֻנּוֹת אוֹ מִלִּפְנֵי הָרֵאָה שֶׁהוּא לְעֻמַּת הַלֵּב מֻתֶּרֶת. וְאִם הָיְתָה עַל גַּבָּהּ שֶׁהוּא לְעֻמַּת הַצְּלָעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה שֶׁהַיְתֵר כְּחָסֵר. וְהוּא שֶׁתִּהְיֶה כְּמוֹ עֶלֶה שֶׁל הֲדַס. אֲבָל פָּחוֹת מִזֶּה אֵינָהּ אֹזֶן וּמֻתֶּרֶת:

ה אֹזֶן שֶׁנִּמְצֵאת דְּבוּקָה בַּחֲבֶרְתָּהּ הַסְּמוּכָה לָהּ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִסְמְכוּ שֶׁלֹּא עַל הַסֵּדֶר כְּגוֹן שֶׁנִּסְמְכָה רִאשׁוֹנָה לַשְּׁלִישִׁית טְרֵפָה:

ו נִמְצְאוּ שְׁתֵּי הָאֻנּוֹת כְּאֻנָּה אַחַת וְאֵינָן נִרְאוֹת כִּשְׁתַּיִם דְּבוּקוֹת אִם הָיָה בֵּינֵיהֶן כְּמוֹ עֶלֶה הַהֲדַס בֵּין בְּעִקָּרָן בֵּין בְּאֶמְצָעָן בֵּין בְּסוֹפָן כְּדֵי שֶׁיֵּכֵר שֶׁהֵן שְׁתַּיִם דְּבוּקוֹת מֻתֶּרֶת וְאִם לָאו הֲרֵי זוֹ חֻסְרָה וּטְרֵפָה:

ז נִמְצֵאת כָּלָה שְׁתֵּי עֲרוּגוֹת וְאֵין לָהּ חִתּוּךְ אָזְנַיִם טְרֵפָה. וְכֵן אִם חָסֵר גּוּף הָרֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקְּבָה הֲרֵי זוֹ כְּמִי שֶׁחָסֵר מִנְיַן הָאֻנּוֹת וּטְרֵפָה. לְפִיכָךְ אִם נִמְצָא מְמֻנָּה מָקוֹם יָבֵשׁ עַד שֶׁיְּפָרֵךְ בְּצִפָּרֶן הֲרֵי זוֹ כְּחָסֵר וּטְרֵפָה וַאֲפִלּוּ הָיָה כָּל שֶׁהוּא:

ח רֵאָה שֶׁנִּמְצֵאת נְפוּחָה כְּמוֹ עִקֵּר חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל אוֹסְרִין אוֹתָהּ מִסָּפֵק. שֶׁזּוֹ תּוֹסֶפֶת מְשֻׁנָּה בִּגּוּפָהּ וְשֶׁמָּא הַתּוֹסֶפֶת בַּגּוּף כְּחִסָּרוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּמִנְיָן:

ט הַבְּהֵמָה שֶׁפָּחֲדָה וְיָרְאָה עַד שֶׁצָּמְקָה הֲרֵאָה שֶׁלָּהּ וְקָרְבָה לִהְיוֹת יְבֵשָׁה. אִם פָּחֲדָה בִּידֵי שָׁמַיִם כְּגוֹן שֶׁשָּׁמְעָה קוֹל רַעַם אוֹ רָאֲתָה זִקִּים וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מֻתֶּרֶת. וְאִם פָּחֲדָה בִּידֵי אָדָם כְּגוֹן שֶׁשָּׁחֲטוּ לְפָנֶיהָ בְּהֵמָה אַחֶרֶת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הֲרֵי זוֹ כַּחֲסֵרָה וּטְרֵפָה:

י כֵּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתָהּ. מוֹשִׁיבִין אֶת הָרֵאָה בְּמַיִם מֵעֵת לְעֵת. וְאִם הָיָה זְמַן הַקֹּר מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם פּוֹשְׁרִין וּבְכָלִי שֶׁאֵין הַמַּיִם מִתְמַצִּין מִגַּבּוֹ וְנִזְלִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְנְנוּ בְּמֵהֲרָה. וְאִם הָיָה זְמַן הַחֹם מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ בְּמַיִם צוֹנְנִין בִּכְלִי שֶׁהַמַּיִם מִתְמַצִּין מִגַּבּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ קָרִים. אִם חָזְרָה לִבְרִיָּתָהּ הֲרֵי זוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם וּמֻתֶּרֶת. וְאִם לֹא חָזְרָה בִּידֵי אָדָם הִיא וּטְרֵפָה:

יא בְּהֵמָה שֶׁהָיְתָה חֲסֵרָה רֶגֶל בִּתְחִלַּת בְּרִיָּתָהּ טְרֵפָה. וְכֵן אִם הָיְתָה יְתֵרָה רֶגֶל. שֶׁכָּל הַיֹּתֵר כְּחָסֵר הוּא. אֲבָל אִם הָיוּ לָהּ שָׁלֹשׁ יַדַּיִם אוֹ יָד אַחַת מֻתֶּרֶת. לְפִיכָךְ אִם נֶחְתַּךְ הַיָּד שָׁלְהָה מֻתֶּרֶת. נֶחְתַּךְ הָרֶגֶל מִן הָאַרְכֻּבָּה וּלְמַעְלָה טְרֵפָה. מִן הָאַרְכֻּבָּה וּלְמַטָּה מֻתֶּרֶת. בְּאֵי זוֹ אַרְכֻּבָּה אָמְרוּ בְּאַרְכֻּבָּה שֶׁהוּא סוֹף הַיֶּרֶךְ הַסָּמוּךְ לַגּוּף:

יב נִשְׁבַּר הָעֶצֶם לְמַעְלָה מִן הָאַרְכֻּבָּה אִם יָצָא כֻּלּוֹ אוֹ רֻבּוֹ לַחוּץ הֲרֵי זֶה כְּמָה שֶׁנֶּחְתַּךְ וְנָפַל וּטְרֵפָה. וְאִם הָיָה הַבָּשָׂר אוֹ הָעוֹר חוֹפֶה רֹב עָבְיוֹ וְרֹב הֶקֵּפוֹ שֶׁל עֶצֶם שֶׁנִּשְׁבַּר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת וַאֲפִלּוּ נָפַל מִקְצָת הָעֶצֶם שֶׁנִּשְׁבַּר וְהָלַךְ לוֹ. וְגִידִים הָרַכִּים אֵינָן חֲשׁוּבִין כְּבָשָׂר:

יג צֹמֶת הַגִּידִין הֵן בִּבְהֵמָה וּבְחַיָּה לְמַעְלָה מִן הָעֲקֵב בְּמָקוֹם שֶׁתּוֹלִין בּוֹ הַטַּבָּחִים הַבְּהֵמָה. וְהֵן שְׁלֹשָׁה גִּידִין לְבָנִים. אֶחָד עָבֶה וּשְׁנַיִם דַּקִּים. וּמִמָּקוֹם שֶׁיִּתְחִיל וְהֵן קְשִׁים וּלְבָנִים עַד שֶׁיָּסוּר הַלֶּבֶן מֵהֶן וְיַתְחִילוּ לְהִתְאַדֵּם וּלְהִתְרַכֵּךְ הוּא צֹמֶת הַגִּידִים. וְהוּא כְּאֹרֶךְ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אֶצְבָּעוֹת בְּשׁוֹר:

יד וּמִנַּיִן גִּידִים אֵלּוּ בָּעוֹף שִׁשָּׁה עָשָׂר גִּידִין. תְּחִלָּתָן מִן הָעֶצֶם שֶׁל מַטָּה מֵאֶצְבַּע יְתֵרָה עַד סוֹף הָרֶגֶל שֶׁהוּא עֶשְׂרִי קְשְׁקְשִׁים קַשְׁקַשִּׁים:

טו בְּהֵמָה שֶׁנֶּחְתְּכוּ רַגְלֶיהָ בְּמָקוֹם צֹמֶת הַגִּידִין טְרֵפָה. וְאַל תִּתְמַהּ וְתֹאמַר כֵּיצַד תַּחְתּוֹךְ לְמַעְלָה מִצֹּמֶת הַגִּידִים וְהִיא מֻתֶּרֶת עַד שֶׁתַּחְתּוֹךְ לְמַעְלָה מִן הָאַרְכֻּבָּה הָעֶלְיוֹנָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ וְאִם נֶחְתַּךְ לְמַטָּה מִצֹּמֶת הַגִּידִים אֲסוּרָה. שֶׁבִּטְרֵפוֹת תַּחְתּוֹךְ מִכָּאן וְתַחְיֶה וּמִכָּאן וְתָמוּת. וְלֹא נֶאֶסְרָה בְּהֵמָה זוֹ מִפְּנֵי שֶׁהִיא חֲתוּכַת רֶגֶל מִמָּקוֹם זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנֶּחְתְּכוּ הַגִּידִין שֶׁחֲתִיכָתָן מִכְּלַל הַטְּרֵפוֹת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

טז נְטוּלָה כֵּיצַד. שְׁלֹשָׁה אֵיבָרִים הֵן שֶׁאִם נִטְלוּ טְרֵפָה וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן דִּין נֶקֶב וְלֹא דִּין חֶסְרוֹן. וְאֵלּוּ הֵן. צֹמֶת הַגִּידִים. וְהַכָּבֵד. וּלְחִי הָעֶלְיוֹן:

יז וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהַבְּהֵמָה שֶׁנֶּחְתַּךְ רֹגֶלָהּ וְכֵן הָעוֹף בְּמָקוֹם צֹמֶת הַגִּידִים לֹא נַעֲשׂוּ טְרֵפָה אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנֶּחְתְּכוּ הַגִּידִין. לְפִיכָךְ אִם נֶחְתְּכוּ הַגִּידִים לְבַדָּם וְהָרֶגֶל קַיֶּמֶת טְרֵפָה שֶׁהֲרֵי נִטְלָה צֹמֶת הַגִּידִים:

יח נֶחְתַּךְ בִּבְהֵמָה הָאֶחָד הֶעָבֶה לְבַדּוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁהֲרֵי נִשְׁאֲרוּ שְׁנַיִם. נֶחְתְּכוּ הַשְּׁנַיִם הַדַּקִּין מֻתֶּרֶת שֶׁהֲרֵי הָאֶחָד הֶעָבֶה גָּדוֹל שְׁנֵיהֶן וַהֲרֵי לֹא נִטַּל כָּל הַצֹּמֶת אֶלָּא מִעוּטָהּ. נֶחְתַּךְ רֻבּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶן טְרֵפָה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁנֶּחְתְּכוּ כֻּלָּן אוֹ נִטְלוּ כֻּלָּן:

יט וּבָעוֹף אֲפִלּוּ נֶחְתַּךְ רֻבּוֹ שֶׁל (כָּל) אֶחָד מִן הַשִּׁשָּׁה עָשָׂר טְרֵפָה:

כ וְעוֹף שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ אֲגַפָּיו מֻתָּר כִּבְהֵמָה שֶׁנֶּחְתְּכוּ יָדֶיהָ:

כא כָּבֵד שֶׁנִּטְלָה כֻּלָּהּ טְרֵפָה. וְאִם נִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנָּה כְּזַיִת בְּמָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ וּכְזַיִת בְּמָקוֹם מָרָה הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. נִדְלְדְּלָה הַכָּבֵד וַהֲרֵי הִיא מְעֹרָה בַּטַּרְפֵּשׁ שֶׁלָּהּ מֻתֶּרֶת. נִטַּל מִמֶּנָּה מָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ וּמָקוֹם הַמָּרָה וְאַף עַל פִּי שֶׁהִשְׁאִיר קְיָמִים כְּמוֹ שֶׁהוּא טְרֵפָה:

כב נִשְׁאַר בָּהּ כְּזַיִת בְּמָקוֹם מָרָה וּכְזַיִת בְּמָקוֹם שֶׁהִיא תְּלוּיָה בּוֹ כְּשֵׁרָה. אֲבָל הָיָה מְפֻזָּר מֵעַט בְּכָאן וּמֵעַט בְּכָאן אוֹ שֶׁהָיָה מְרֻדָּד אוֹ שֶׁהָיָה אָרֹךְ כִּרְצוּעָה הֲרֵי זוֹ סָפֵק וְיֵרָאֶה לִי שֶׁהִיא אֲסוּרָה:

כג לְחִי הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּטַּל טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִטַּל הַתַּחְתּוֹן כְּגוֹן שֶׁנִּגְמַם עַד מְקוֹם הַסִּימָנִין וְלֹא נֶעֱקְרוּ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

כד כָּל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ שֶׁאִם הָיָה חָסֵר טְרֵפָה כָּךְ אִם נִטַּל טְרֵפָה. אֲבָל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אִם נִטַּל טְרֵפָה אֵינָהּ נֶאֱסֶרֶת אֶלָּא אִם נֶחְתַּךְ אוֹתוֹ אֵיבָר. אֲבָל אִם נִבְרֵאת חֲסֵרָה אוֹתוֹ אֵיבָר הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. שֶׁאִם לֹא תֹּאמַר כֵּן נִמְצֵאת הַחֲסֵרָה וְהַנִּטּוּלָה אַחַת. וְכָל אֵיבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ שֶׁאִם נִטַּל מֻתֶּרֶת קַל וָחֹמֶר אִם חָסֵר מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ וְלֹא נִבְרָא שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת:

כה בְּהֵמָה שֶׁנִּטְלָה הָאֵם שֶׁלָּהּ וְהוּא בֵּית הָרֶחֶם אוֹ שֶׁנִּטְלוּ הַכְּלָיוֹת הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. לְפִיכָךְ אִם נִבְרֵאת בְּכוּלְיָא אַחַת אוֹ בְּשֶׁלֹּשׁ כְּלָיוֹת מֻתֶּרֶת. וְכֵן אִם נִקְּבָה הַכּוּלְיָא מֻתֶּרֶת:

כו אַף עַל פִּי שֶׁהַכּוּלְיָא שֶׁנִּטְלָה אוֹ חֲסֵרָה מֻתֶּרֶת אִם נִמְצֵאת קְטַנָּה בְּיוֹתֵר. וְהַקְּטַנָּה בְּדָקָה עַד כְּפוֹל וּבְגַסָּה עַד כְּעֵנָב. טְרֵפָה. וְכֵן אִם לְקְתָה הַכּוּלְיָא וְהוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה בְּשָׂרָהּ כִּבְשַׂר הַמֵּת שֶׁהַבְּאִישׁ אַחַר יָמִים שֶׁאִם תֶּאֱחֹז בְּמִקְצָתוֹ יִתְמַסְמֵס וְיִפֹּל וְהִגִּיעַ חֹלִי זֶה עַד הַלֵּבָן שֶׁבְּתוֹךְ הַכּוּלְיָא הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם נִמְצֵאת בַּכּוּלְיָא לֵחָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ סְרוּחָה אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אוֹ סְרוּחִים הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. אֲבָל אִם נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם זַכִּים הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

פרק ט

א פְּסוּקָה כֵּיצַד. חוּט הַשִּׁדְרָה שֶׁנִּפְסַק הָעוֹר הַחוֹפֶה אֶת הַמֹּחַ טְרֵפָה. וּבִלְבַד שֶׁיִּפָּסֵק רֹב הֶקֵּפוֹ. אֲבָל אִם נִסְדַּק הָעוֹר לְאָרְכּוֹ אוֹ נִקַּב מֻתָּרֶת. וְכֵן אִם נִשְׁבְּרָה הַשִּׁדְרָה וְלֹא נִפְסַק הַחוּט שֶׁלָּהּ אוֹ שֶׁנִּתְמַעֵךְ הַמֹּחַ שֶׁבְּתוֹךְ הַחוּט וְנִתְנַדֵּב הוֹאִיל וְעוֹרוֹ קַיָּם הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

ב הֶמְרֵךְ הַמֹּחַ וְנִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם אוֹ כְּדוֹנֵג שֶׁנָּמַס עַד שֶׁיִּמָּצֵא הַחוּט כְּשֶׁמַּעֲמִידוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי כָּבְדוֹ הֲרֵי זוֹ סְפֵק:

ג עַד הֵיכָן חוּט הַשִּׁדְרָה. תְּחִלָּתוֹ מִבַּחוּץ לַפּוֹלִין שֶׁבִּתְחִלַּת הָעֹרֶף עַד סוֹף פָּרְשָׁה שְׁנִיָּה שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אַחֲרֶיהָ אֶלָּא פָּרָשָׁה שְׁלִישִׁית הַסְּמוּכָה לִתְחִלַּת הָאַלְיָה:

ד וְשָׁלֹשׁ פָּרָשִׁיוֹת הֵן וְאֵלּוּ הֵן. שְׁלֹשָׁה עֲצָמוֹת דְּבוּקִין זֶה בָּזֶה לְמַטָּה מֵחֲלָיוֹת שֶׁל שִׁדְרָה. וְחוּט הַשִּׁדְרָה בָּעוֹף עַד בֵּין אֲגַפַּיִם. אֲבָל לְמַטָּה מִמְּקוֹמוֹת אֵלּוּ אֵין מַשְׁגִּיחִין עַל הַחוּט הַנִּמְשָׁךְ לְשָׁם בֵּין שֶׁנִּפְסַק עוֹרוֹ בֵּין שֶׁנִּמְרַךְ הַמֹּחַ:

ה קְרוּעָה כֵּיצַד. בָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת רֹב הַכֶּרֶס וְהוּא הַמָּקוֹם מִן הַבֶּטֶן שֶׁאִם יִקָּרַע יֵצֵא הַכֶּרֶס אִם נִקְרַע בָּשָׂר זֶה טְרֵפָה. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הַקָּרַע לַכֶּרֶס עַד שֶׁנִּרְאֵית. אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁנִּקְרַע רֹב עֲבִי הַבָּשָׂר הַזֶּה אוֹ נִטַּל טְרֵפָה. וְכַמָּה שִׁעוּר הַקָּרַע בְּאָרְכּוֹ אֹרֶךְ טֶפַח. וְאִם הָיְתָה בְּהֵמָה קְטַנָּה וְנִקְרַע רֹב אֹרֶךְ הַבָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת הַכֶּרֶס אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּאֹרֶךְ הַקָּרַע טֶפַח טְרֵפָה הוֹאִיל וְנִקְרַע רֻבּוֹ:

ו נִקְדַּר הַבָּשָׂר הַזֶּה בְּעִגּוּל אוֹ בְּאֹרֶךְ אִם הָיָה יָתֵר מִכְּסֶלַע וְהוּא כְּדֵי שֶׁיְּכַנֵּס בּוֹ שָׁלֹשׁ גַּרְעִינֵי תְּמָרָה זוֹ בְּצַד זוֹ בְּדַחַק הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. שֶׁאִם יִמָּתַח קָרַע וֶה יַעֲמֹד עַל טֶפַח:

ז בְּהֵמָה שֶׁנִּפְשְׁטָה הָעוֹר שֶׁעָלֶיהָ כֻּלּוֹ בֵּין שֶׁנִּקְרַע בַּיָּד אוֹ בְּחִלְּי וְנִמְצָא בָּשָׂר בְּלֹא עוֹר הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְזוֹ הִיא שֶׁנִּקְרֵאת גְּלוּדָה. וְאִם נִשְׁאַר מִן הָעוֹר רֹחַב סֶלַע עַל פְּנֵי כָּל הַשִּׁדְרָה וְרֹחַב סֶלַע עַל הַטַּבּוּר וְרֹחַב סֶלַע עַל רָאשֵׁי אֵיבָרֶיהָ הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאִם נִטַּל כְּרֹחַב סֶלַע מֵעַל כָּל פְּנֵי הַשִּׁדְרָה אוֹ מֵעַל הַטַּבּוּר אוֹ מֵעַל רָאשֵׁי אֵיבָרֶיהָ וּשְׁאָר כָּל הָעוֹר קַיָּם הֲרֵי זוֹ סָפֵק. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁמַּתִּירִין אוֹתָהּ:

ח נְפוּלָה כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁנָּפְלָה הַבְּהֵמָה מִמָּקוֹם גָּבוֹהַּ שֶׁגָּבְהוֹ עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ יֶתֶר וְנִתְרַסֵּק אֵיבָר מֵאֵיבָרֶיהָ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵיצַד הוּא הָרִסּוּק. שֶׁיִּתְרוֹצֵץ הָאֵיבָר וְיֵחָלֶה מֵחֲמַת הַנְּפִילָה עַד שֶׁתִּפָּסֵד צוּרָתוֹ וְתָאֳרוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב וְלֹא נִסְדַּק וְלֹא נִשְׁבַּר הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם הִכָּה אוֹתָהּ בְּאֶבֶן אוֹ בְּמַטֶּה וְרִצֵּץ אֵיבָר מֵאֵיבָרֶיהָ טְרֵפָה. בְּאֵי זֶה אֵיבָרִים אָמְרוּ בְּאֵיבָרִים שֶׁבַּחֲלַל הַגּוּף:

ט בְּהֵמָה שֶׁנִּפְלָה מִן הַגַּג אִם הָלְכָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם עָמְדָה וְלֹא הָלְכָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ. קָפְצָה מֵחֲמַת עַצְמָהּ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. הִנִּיחָהּ לְמַעְלָה וּמְצָאָהּ לְמַטָּה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נָפְלָה:

י זְכָרִים הַמְנַּפְּחִין זֶה אֶת זֶה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. נָפְלוּ לָאָרֶץ חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁהָיְתָה מְגֻרֶרֶת רַגְלֶיהָ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ אוֹ שֶׁמָּא נִפְסַק הַחוּט שֶׁל שִׁדְרָה:

יא גַּנָּבִים שֶׁגּוֹנְבִין הַטְּלָאִים וּמַשְׁלִיכִין אוֹתָן לַאֲחוֹרֵי הַדִּיר אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן מִשּׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים. מִפְּנֵי שֶׁאֵין מַשְׁלִיכִין אוֹתָן אֶלָּא בְּכַוָּנָה שֶׁלֹּא יִשְׁתַּבְּרוּ. וְאִם הֶחֱזִירוּם וְהִשְׁלִיכוּם לַדִּיר מֻחְזָק יִרְאֶה חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. מֻחְזָק תְּשׁוּבָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶן. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּוְּנִין לְהַחֲזִירָם שְׁלֵמִים וְיִזְדַּהֲרוּ בְּהַשְׁלָכָתָן:

יב שׁוֹר שֶׁהִרְבִּיצוּהוּ לִשְׁחִיטָה אַף עַל פִּי שֶׁנָּפַל נְפִילָה גְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קוֹל בְּעֵת שֶׁמַּפִּילִין אוֹתוֹ אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁנּוֹעֵץ צַפְרְנָיו וּמִתְחַזֵּק עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָאָרֶץ:

יג הִכָּה הַבְּהֵמָה עַל רֹאשָׁהּ וְהָלְכָה לָהּ הַמַּכָּה כְּלַפֵּי זָנָבָהּ אוֹ עַל זָנָבָהּ וְהָלְכָה לָהּ כְּלַפֵּי רֹאשָׁהּ וַאֲפִלּוּ הִכָּה אוֹתָהּ בַּמַּטֶּה עַל כָּל הַשִּׁדְרָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם יֵשׁ בַּמַּטֶּה חֲלָיוֹת חֲלָיוֹת חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם הִגִּיעַ רֹאשׁ הַמַּטֶּה לְמִקְצַת הַשִּׁדְרָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְכֵן אִם הִכָּה לְרֹחַב הַשִּׁדְרָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ:

יד עוֹף שֶׁנָּחַבַט עַל דָּבָר קָשֶׁה כְּגוֹן כְּרֵי שֶׁל חִטִּים אוֹ קֻפָּה שֶׁל שְׁקֵדִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן חוֹשְׁשִׁין לְרִסּוּק אֵיבָרִים. וְאִם נָחְבַט עַל דָּבָר רַךְ כְּגוֹן כְּסוּת כְּפוּלָה וְהַתֶּבֶן וְהָאֵפֶר וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ:

טו נִדְבְּקוּ כְּנָפָיו בְּדֶבֶק בִּשְׁעַת צִידָה וְנִתְחַבֵּט. אִם בְּכָנָף אַחַת נֶאֱחַז אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. וְאִם נֶאֱחַז בִּשְׁתֵּי כְּנָפָיו וְנִתְחַבֵּט בְּגוּפוֹ חוֹשְׁשִׁין לוֹ:

טז נָחְבַט עַל פְּנֵי הַמַּיִם אִם שָׁט מְלֹא קוֹמָתוֹ מִמַּטָּה לְמַעְלָה לְעֵמַת הַמַּיִם אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. אֲבָל אִם שָׁט מִמַּעְלָה לְמַטָּה עִם הִלּוּךְ הַמַּיִם חוֹשְׁשִׁין לוֹ שֶׁמָּא הַמַּיִם הֵם הַמּוֹלִיכִין אוֹתוֹ. וְאִם קָדַם לְתֶבֶן אוֹ קַשׁ שֶׁמְּהַלְּכִין עַל גַּבֵּי הַמַּיִם הֲרֵי זוֹ שָׁט מֻחְמֶּת עַצְמוֹ וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ:

יז כָּל מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ מָתַר לִשְׁחֹט מִיָּד. וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק שֶׁמָּא נִתְרַסֵּק אֵיבָר. וְכָל מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ אִם שְׁחָטָהּ צָרִיךְ לִבְדֹּק כְּנֶגֶד כָּל הֶחָלָל כֻּלּוֹ מִקְּדָקְדָּהּ הָרֹאשׁ עַד הַיָּרֵךְ. אִם מָצָא בָּהּ טְרֵפָה מִן הַטְּרֵפוֹת שֶׁמָּנִינוּ אוֹ שֶׁנִּתְרַסֵּק אֵיבָר מִן הָאֵיבָרִים שֶׁבִּפְנִים וְנִפְסְדָה צוּרָתוֹ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. אֲפִלּוּ נִתְרַסֵּק אֵיבָר מִן הָאֵיבָרִים שֶׁאִם נִטְלוּ כְּשֵׁרָה כְּגוֹן טָחוֹל וּכְלָיוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה חוּץ מִבֵּית הָרֶחֶם שֶׁאִם נִתְרַסֵּק הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

יח וְהַסִּימָנִין אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה בְּכָאן שֶׁאֵין הַנְּפִילָה מְמַעֶטֶת אוֹתָן:

יט נִפְלָה מִן הַגַּג וְלֹא עָמְדָה אֶסוּר לִשְׁחֹט אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשְׁהֵא מֵעֵת לְעֵת. וְאִם שָׁחַט בְּתוֹךְ זְמַן זֶה הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וּכְשֶׁשּׁוֹחֵט אוֹתָהּ אַחַר מֵעֵת לְעֵת צְרִיכָה בְּדִיקָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

כ וְכֵן מִי שֶׁדָּרַס בְּרַגְלוֹ עַל הָעוֹף אוֹ שֶׁדָּרְסָתּוּ בְּהֵמָה אוֹ שֶׁטָּרְפוֹ לַכֹּתֶל וַהֲרֵי הוּא מְפַרְכֵּס מַשְׁהִין אוֹתוֹ מֵעֵת לְעֵת וְאַחַר כָּךְ שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

כא סִימָנִים שֶׁנִּדְלְדְּלוּ רֻבָּן טְרֵפָה וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא מֵחֲמַת נְפִילָה. וְכֵן אִם נִתְקַפְּלוּ שֶׁהֲרֵי אֵינָן רְאוּיִין לִשְׁחִיטָה. אֲבָל אִם נִתְפָּרֵק רֹב תַּרְבֵּץ הַוֵּשֶׁט מִן הַלֶּחִי הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת שֶׁאֵין הַתַּרְבֵּץ רָאוּי לִשְׁחִיטָה כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ:

פרק י

א שְׁבוּרָה כֵּיצַד הוּא שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. וְצַלְעוֹת הַבְּהֵמָה הֵן אַחַת עֶשְׂרֵה מִיכָּן וְאַחַת עֶשְׂרֵה מִיכָּן. נִשְׁתַּבְּרוּ שֵׁשׁ מִיכָּן וְשֵׁשׁ מִכָּאן אוֹ אַחַת עֶשְׂרֵה מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן טְרֵפָה. וְהוּא שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מֵחֶצְיָן שֶׁל מוּל הַשִּׁדְרָה:

ב נִשְׁבְּרוּ שֵׁשׁ מִכָּאן וְשֵׁשׁ מִכָּאן אִם הָיוּ צְלָעוֹת גְּדוֹלוֹת שֵׁשׁ בָּהֶן מֹחַ טְרֵפָה. וְאִם לָאו אַף עַל פִּי שֶׁהֵן רֹב וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כְּלַפֵּי הַשִּׁדְרָה מֻתֶּרֶת. וְכֵן אִם נֶעֱקְרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ טְרֵפָה. וְאִם נֶעֱקְרָה אֶפִלּוּ צֶלַע אַחַת וַחֲצִי חֲלִיתָהּ עִמָּהּ שֶׁהַצֶּלַע תְּקוּעָה בָּהּ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְכֵן אִם נֶעֱקְרָה מִן הַשִּׁדְרָה חֲלִיָּא אַחַת אֶפִלּוּ הָיְתָה מִן הַחֲלִיּוֹת שֶׁלְּמַטָּה מִן הַכְּסָלִים שֶׁאֵין בָּהֶן צְלָעוֹת הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה:

ג בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁמַט הַיָּרֵךְ שֶׁלָּהּ מֵעִקָּרוֹ וְיָצָא מִן הַכַּף שֶׁלּוֹ אִם נִתְאַכְּלוּ נִיבֶיהָ וְהֵן הַיְתֵדוֹת שֶׁבְּעֶצֶם הַכַּף שֶׁיּוֹצֵאת עַל הָעֶצֶם הַזָּכָר וְאוֹחֶזֶת אוֹתוֹ הֲרֵי זוֹ טְרֵפָה. וְאִם לֹא נִתְאַכְּלוּ מֻתֶּרֶת:

ד וְכֵן בָּעוֹף אִם נִשְׁמַט יְרֵכוֹ טְרֵפָה. נִשְׁמַט כְּנָפוֹ מֵעִקָּרוֹ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִקְּבָה הָרֹאָה שֶׁלּוֹ וּלְפִיכָךְ בּוֹדְקִין אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ יֹאכַל. וּבְהֵמָה שֶׁנִּשְׁמְטָה יָדָהּ מֵעִקָּרָהּ מֻתֶּרֶת וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ:

ה גֻּלְגֹּלֶת בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה שֶׁנִּטַּל מִמֶּנָּה כְּסֶלַע אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב הַקְּרוּם טְרֵפָה. וְאִם נִקְּבוּ נְקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן כֶּלֶן מִצְטָרְפִין לִכְסֶלַע:

ו וְכֵן גֻּלְגֹּלֶת שֶׁנֶּחְבַּס רֹב גָּבְהָהּ וְרֹב הֶקֵּפָהּ טְרֵפָה. אַף עַל פִּי שֶׁהַקְּרוּם שָׁלֵם וְלֹא חָסַר מִמֶּנָּה כְּלוּם. נֶחְבַּס רֹב גָּבְהָהּ וַהֲרֵי רֹב הֶקֵּפָהּ קַיָּם אוֹ שֶׁנֶּחְבַּס רֹב הֶקֵּפָהּ וַהֲרֵי רֹב גָּבְהָהּ קַיָּם הֲרֵי זוֹ סְפֵק טְרֵפָה. וְיֵרָאֶה לִי שֶׁאוֹסְרִין אוֹתָהּ:

ז עוֹף שֶׁל מַיִם כְּגוֹן אֲוָזִים אִם נִקַּב עֶצֶם גֻּלְגֻּלְתּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִקַּב קְרוּם שֶׁל מֹחַ טְרֵפָה מִפְּנֵי שֶׁקְּרוּמוֹ רַךְ. עוֹף הַיַּבָּשָׁה שֶׁהִכּוּתוּ חֲלָדָה עַל רֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁנִּנַּף בְּאֶבֶן אוֹ בְּעֵץ מַנִּיחַ יָדוֹ

בְּצַד הַנָּקֵב וְנוֹעֵץ אוֹ מַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וְדוֹחֵק לְמַעְלָה. אִם יָצָא הַמֹּחַ מִן הַנָּקֵב בְּיָדוּעַ שֶׁנִּקַּב הַקְּרוּם וּטְרֵפָה. וְאִם לָאו מֻתָּר:

ח בְּהֵמָה שֶׁאָחֲזָהּ דֶּם אוֹ שֶׁהָיְתָה מְעֻשָּׁנֶת אוֹ מְצֻנֶּנֶת אוֹ שֶׁאָכְלָה סַם שֶׁהוֹרֵג הַבְּהֵמָה אוֹ שֶׁתָּתָה מַיִם הָרְעִים הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. אָכְלָה סַם שֶׁהוֹרֵג אֶת הָאָדָם אוֹ שֶׁנִּשְׁכָּהּ נָחָשׁ וְכֵיוֹצֵא בּוֹ מֻתֶּרֶת מִשּׁוּם טְרֵפָה וַאֲסוּרָה מִפְּנֵי סַכָּנַת נְפָשׁוֹת:

ט נִמְצְאוּ כָּל הַטְּרֵפוֹת הַמְנוּיוֹת כְּשֶׁיִּפְרְטוּ וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּמָּצְאוּ בִּבְהֵמָה וְחַיָּה שִׁבְעִים. וְאֵלּוּ הֵן עַל הַסֵּדֶר שֶׁנִּתְבָּאֲרוּ בְּחִבּוּר זֶה. א) דְּרוּסָה. ב) נִקַּב תַּרְבַּץ הַוֶּשֶׁט. ג) נִקַּב קְרוּם שֶׁל מֹחַ. ד) נִתְמַסְמֵס הַמֹּחַ עַצְמוֹ. ה) נִקַּב הַלֵּב עַצְמוֹ לְבֵית חֲלָלוֹ. ו) נִקַּב קִנָּה הַלֵּב. ז) נִקְּבָה הַמָּרָה. ח) נִקְּבוּ קְנֵי הַכָּבֵד. ט) נִקְּבָה הַקֵּבָה. י) נִקַּב הַכֶּרֶס. יא) נִקַּב הֶמְסַס. יב) נִקַּב בֵּית הַכּוֹסוֹת. יג) נִקְּבוּ מֵעֶיהָ. יד) יָצְאוּ הַמֵּעַיִם לַחוּץ וְנֶהֱפְכוּ. טו) נִקַּב הַטְּחוֹל בְּעָבְיוֹ. טז) חֻסְּרָה הַמָּרָה. יז) נִמְצְאוּ שְׁתֵּי מְרֵרוֹת. יח) חֻסְּרָה הַקֵּבָה. יט) נִמְצְאוּ שְׁתֵּי קֵבוֹת. כ) חָסֵר הַכֶּרֶס. כא) נִמְצְאוּ שְׁנֵי כְּרָסִים. כב) חָסֵר הֶמְסַס. כג) נִמְצְאוּ שְׁנֵי מְסָסִים. כד) חָסֵר בֵּית הַכּוֹסוֹת. כה) נִמְצְאוּ שְׁנֵי בָּתֵּי הַכּוֹסוֹת. כו) חָסֵר אֶחָד מִן הַמֵּעַיִם. כז) נִמְצְאוּ שְׁנֵי מֵעַיִם. כח) נִקְּבָה הָרֵאָה. כט) נִקַּב הַקָּנֶה לְמַטָּה בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה. ל) נִקַּב סְמְפוֹן מִסְמְפוֹנֵי רֵאָה אֲפִלּוּ לַחֲבֵרוֹ. לא) נֶאֱטַם מָקוֹם מִן הָרֵאָה. לב) נִמַּק סְמְפוֹן מִסְמְפוֹנֵי הָרֵאָה. לג) נִמְצְאָה לֹחֶה סְרוּחָה בָּרֵאָה. לד) נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם סְרוּחִים. לה) נִמְצְאוּ בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִסְרִיחוּ. לו) נִתְמַסְמְסָה הָרֵאָה. לז) נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהָ. לח) נֶהֱפַךְ הַוֶּשֶׁט בְּמַרְאָיו. לט) חֻסְּרָה הָרֵאָה מִמְּנְיַן הָאֲנוֹת. מ) נִתְחַלְּפוּ הָאֲנוֹת. מא) הוֹתִירוּ הָאֲנוֹת מִמִּנְיָנָן. מב) נִסְרְכָה אֲנָה לְאֲנָה שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן. מג) נִמְצְאָה הָרֵאָה בְּלֹא חִתּוּךְ אָזְנַיִם. מד) חָסֵר מִקְצַת הָרֵאָה. מה) יָבֵשׁ מִקְצַת גּוּפָהּ. מו) נִמְצְאָה הָרֵאָה נְפוּחָה וְעוֹמֶדֶת. מז) צָמְקָה הָרֵאָה מִפַּחַד אָדָם. מח) חָסֵר הָרֶגֶל בֵּין מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ בֵּין שֶׁנֶּחְתַּךְ. מט) אוֹ שֶׁהָיְתָה יְתֵרָה רֶגֶל. נ) נִטְלָה צֹמֶת הַגִּידִים. נא) נִטְלָה הַכָּבֵד. נב) נִטַּל לֶחִי הָעֶלְיוֹן. נג) כּוּלְיָא שֶׁהִקְטִינָה בְּיוֹתֵר. נד) כּוּלְיָא שֶׁלָּקְתָה. נה) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצֵאת בָּהּ לֹחֶה. נו) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ מַיִם עֲכוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן סְרוּחִין. נז) כּוּלְיָא שֶׁנִּמְצְאוּ בָּהּ מַיִם סְרוּחִין. נח) נִפְסַק חוּט הַשִּׁדְרָה. נט) נִמְרַךְ מֹחַ חוּט הַשִּׁדְרָה וְנִתְמַסְמֵס. ס) נִקְרַע רֹב הַבָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת הַכֶּרֶס. סא) נִגְלַד הָעוֹר שֶׁעָלֶיהָ. סב) נִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ מִנְּפִילָה. סג) נִדַּלְדְּלוּ הַסְּיָמָנִין. סד) נִשְׁתַּבְּרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. סה) נֶעֱקְרוּ רֹב צַלְעוֹתֶיהָ. סו) נֶעֱקְרָה צֶלַע אַחַת בְּחֶלְיָתָהּ. סז) נֶעֱקְרָה חֶלְיָה אַחַת. סח) נִשְׁמַט הַיֶּרֶךְ מֵעִקָּרוֹ. סט) חֻסְּרָה הַגֻּלְגֹּלֶת כְּסֶלַע. ע) נֶחְבַּט רֹב הַגֻּלְגֹּלֶת וְנִתְרוֹצֵץ:

י אֵלּוּ הַשִּׁבְעִים חֲלָיִים שֶׁאוֹסְרִין אֶת הַבְּהֵמָה וְאֶת הַחַיָּה מִשּׁוּם טְרֵפָה כְּבָר נִתְבָּאֵר כָּל אֶחָד מֵהֶן וּמִשְׁפָּטָיו. וְכָל שֶׁאֶפְשָׁר מֵהֶן שֶׁיִּמָּצֵא בָּעוֹף בָּאֵיבָרִין הַמְצוּיִין לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה

דִּינוֹ בִּבְהֵמָה וּבְעוֹף אֶחָד הוּא. חוּץ מִטְּרֵפוֹת שֶׁבִּכּוּלְיָא וְשֶׁבַּטְּחוֹל וְשֶׁבְּאֲנוֹת הָרֵאָה. מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹף אֵין לוֹ חִתּוּךְ אֲנוֹת כִּבְהֵמָה. וְאִם יִמָּצֵא אֵין לוֹ מְנָיָן יָדוּעַ. וּטְחוֹל הָעוֹף עָגל כְּמוֹ עֲנָב וְאֵינוֹ כִּטְחוֹל בְּהֵמָה. וּטְרֵפוֹת שֶׁבַּכּוּלְיָא וְשֶׁבַּטְּחוֹל לֹא מָנוּ אוֹתָן בִּבְהֵמָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כְּנֶגְדָּן בָּעוֹף וּלְפִיכָךְ לֹא נִתְּנוּ לְכוּלְיָא שֶׁהִקְטִינָה שִׁעוּר בָּעוֹף. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא וּשְׁתֵּי טְרֵפוֹת יֵשׁ בָּעוֹף יֶתֶר עַל הַבְּהֵמָה וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהּ אוֹתָן הָאֵיבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן. עוֹף שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה בְּנֵי מֵעָיו מֵחֲמַת הָאוּר. וְעוֹף הַמַּיִם שֶׁנִּקַּב עֶצֶם רֹאשׁוֹ:

יב וְאֵין לְהוֹסִיף עַל טְרֵפוֹת אֵלּוּ כְּלָל. שֶׁכָּל שֶׁאֵרַע לִבְהֵמָה אוֹ לְחַיָּה אוֹ לְעוֹף חוּץ מֵאֵלּוּ שֶׁמָּנוּ חֲכָמֵי דּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים וְהִסְכִּימוּ עֲלֵיהֶן בְּבָתֵּי דִּינֵי יִשְׂרָאֵל אֶפְשָׁר שֶׁתִּתְחֶיה. וַאֲפִלּוּ נוֹדַע לָנוּ מִדֶּרֶךְ הָרְפוּאָה שֶׁאֵין סוֹפָהּ לְחָיוֹת:

יג וְכֵן אֵלּוּ שֶׁמָּנוּ וְאָמְרוּ שֶׁהֵן טְרֵפָה אַף עַל פִּי שֶׁיִּרְאֶה בְּדַרְכֵי הָרְפוּאָה שֶׁבְּיָדֵינוּ שֶׁמִּקְצָתָן אֵינָן מְמִיתִין וְאֶפְשָׁר שֶׁתִּתְחֶיה מֵהֶן אֵין לְךָ אֶלָּא מַה שֶּׁמָּנוּ חֲכָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יז יא) "עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ":

יד כָּל טָבָח שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הַטְּרֵפוֹת הָאֵלּוּ וְהֲרֵי הוּא בְּחֶזְקַת כַּשְׁרוּת מֻתָּר לוֹ לִשְׁחֹט וְלִבְדֹּק לְעַצְמוֹ וְלִמְכֹּר וְאֵין בָּזֶה חֲשָׁשׁ. שֶׁעַד אֶחָד נֶאֱמָן בְּאִסּוּרִין בֵּין יֵשׁ לוֹ הֲנָיָה בְּעֵדוּתוֹ בֵּין אֵין לוֹ הֲנָיָה בְּעֵדוּתוֹ. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁאֵין לוֹקְחִין בָּשָׂר מִטַּבָּח שֶׁשּׁוֹחֵט וּבוֹדֵק לְעַצְמוֹ בְּחוּצָה לָאָרֶץ אוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּזְּמַן הַזֶּה. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מֻמְחֶה. וְאִם יָצְאת טְרֵפָה מִתַּחַת יָדוֹ מְנַדִּין אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ וְאֵינוֹ חוֹזֵר לְכַשְׁרוּתוֹ עַד שֶׁיֵּלֵךְ לְמָקוֹם שֶׁאֵין מַכִּירִים אוֹתוֹ וְיַחֲזִיר אֲבֵדָה בְּדָבָר חָשׁוּב אוֹ יוֹצִיא טְרֵפָה לְעַצְמוֹ בְּדָבָר חָשׁוּב:

פרק יא

א כָּל בְּהֵמָה אוֹ עוֹף שֶׁנּוֹלַד בָּהֶן סְפֵק טְרֵפוֹת מִטְּרֵפוֹת אֵלּוּ. כְּגוֹן בְּהֵמָה שֶׁנָּפְלָה וְלֹא הָלְכָה. אוֹ שֶׁנִּדְרְסָה בִּידֵי חַיָּה וְאֵין יָדוּעַ אִם הֶאֱדִים בָּשָׂר כְּנֶגֶד בְּנֵי מֵעַיִם אוֹ לֹא הֶאֱדִים. אוֹ שֶׁנֶּחְבְּסָה גֻּלְגֶּלְתָּהּ וְאֵין יָדוּעַ אִם רַבָּה אוֹ מְעוּטָהּ וְכֵיוֹצֵא בִּדְבָרִים אֵלּוּ. אִם הָיָה זָכָר וְשָׁהָה שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת שְׁלֵמָה כִּשְׁאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת. וְאִם הָיְתָה נְקֵבָה עַד שֶׁתַּלֵּד. וּבְעוֹף בְּזָכָר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבִנְקֵבָה עַד שֶׁתַּלֵּד כָּל הַבֵּיצִים שֶׁל טְעִינָה הָרִאשׁוֹנָה וְתִטְעֹן טְעִינָה שְׁנִיָּה וְתֵלֵד:

ב וְאָסוּר לִמְכֹּר סְפֵק טְרֵפָה זוֹ לְנָכְרִי בְּתוֹךְ זְמַן זֶה שֶׁמָּא יִמְכְּרֶנָּה לְיִשְׂרָאֵל:

ג כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בְּחֶזְקַת בְּרִיאִים הֵם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהֶם שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן טְרֵפָה. לְפִיכָךְ כְּשֶׁיִּשָּׁחֲטוּ שְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהֶן אַחַת מִן הַטְּרֵפוֹת. אֶלָּא הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת הֶתֵּר עַד שֶׁיִּוָּלֵד לָהֶן דָּבָר שֶׁחוֹשְׁשִׁין לוֹ וְאַחַר כָּךְ בּוֹדְקִין עַל אוֹתוֹ דָּבָר בִּלְבַד:

ד כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁמַט הַגַּף שֶׁל עוֹף בּוֹדְקִין אֶת הָרֵאָה שֶׁמָּא נִקְּבָה. נָפְלָה הַבְּהֵמָה בּוֹדְקִין אוֹתָהּ שֶׁמָּא נִתְרַסְּקוּ אֵיבָרֶיהָ. נִתְרַצֵּץ עָצָם הָרֹאשׁ בּוֹדְקִין קְרוּם שֶׁל מֹחַ שֶׁמָּא נִקַּב. הִכָּה אוֹתָהּ קוֹץ אוֹ נְזָרַק בָּהּ חֵץ אוֹ רִמַּח וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְנִכְנַס לַחֲלָלָהּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ וּצְרִיכָה בְּדִיקָה כְּנֶגֶד כָּל הֶחָלָל שֶׁמָּא נִקַּב אֶחָד מִן הָאֵיבָרִין שֶׁתִּטָּרֵף בִּנְקִיבָתָן. וְכֵן כָּל כֵּיוֹצֵא בָּזֶה:

ה לְפִיכָךְ רֵאָה שֶׁהֶעֱלְתָה צְמָחִין אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ סִרְכוֹת כְּמוֹ חוּטִין תְּלוּיִין מִמֶּנָּה וְלַדֹּפֶן אוֹ לַלֵּב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד חוֹשְׁשִׁין לָהּ שֶׁמָּא נִקְּבָה וּצְרִיכָה בְּדִיקָה. וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהּ אֲבַעְבּוּעַ מְלֵא לֵחָה חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִקַּב סְמִפּוֹן שֶׁתַּחְתָּיו וּצְרִיכָה בְּדִיקָה:

ו מִן הַדִּין הָיָה עַל דֶּרֶךְ זוֹ שֶׁאִם נִמְצֵאת הָרֵאָה תְּלוּיָה בְּסִרְכוֹת כְּמוֹ חוּטִין. אִם הָיוּ מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה וְלַדֹּפֶן אוֹ שֶׁהָיוּ לַלֵּב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד שֶׁחוֹתְכִים אֶת הַסִּרְכָא וּמוֹצִיאִין אֶת הָרֵאָה וְנוֹפְחִין אוֹתָהּ בְּפוֹשְׁרִין. אִם נִמְצֵאת נְקוּבָה טְרֵפָה. וְאִם לֹא נִתְבַּעְבְּעָה הַמַּיִם הָרֵי הִיא שְׁלֵמָה מִכָּל נֶקֶב וּמֻתֶּרֶת וְסִרְכָא זוֹ לֹא הָיְתָה בִּמְקוֹם נֶקֶב אוֹ שֶׁמָּא נִקַּב קְרוּם הָעֶלְיוֹן בִּלְבַד. וּמֵעוֹלָם לֹא רָאִינוּ מִי שֶׁהוֹרָה כָּךְ וְלֹא שָׁמַעְנוּ מָקוֹם שֶׁעוֹשִׁין בּוֹ כָּךְ:

ז וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵלּוּ הֵן הַדְּבָרִים הַנִּרְאִין מִדִּבְרֵי חֲכָמֵי הַגְּמָרָא. הַמִּנְהָג הַפָּשׁוּט בְּיִשְׂרָאֵל כָּךְ הוּא. כְּשֶׁשּׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּהֵמָה אוֹ אֶת הַחַיָּה קוֹרְעִין אֶת הַטַּרְפֵּשׁ שֶׁל כָּבֵד וּבוֹדְקִין אֶת הָרֵאָה בִּמְקוֹמָהּ. אִם לֹא נִמְצְאָה תְּלוּיָה בְּסִרְכָא. אוֹ שֶׁנִּמְצְאָה סִרְכָא בֵּין אֹזֶן מֵאָזְנֵי הָרֵאָה וְלַבָּשָׂר שֶׁבִּמְקוֹם רְבִיצָתָהּ בֵּין בָּשָׂר שֶׁבֵּין הַצְּלָעוֹת בֵּין בָּשָׂר שֶׁבֶּחָזֶה. אוֹ שֶׁנִּמְצְאָה סִרְכָא מֵאֹזֶן לְאֹזֶן עַל הַסֵּדֶר אוֹ מִן הָאוֹם לְאֹזֶן הַסְּמוּכָה לָהּ. הֲרֵי אֵלּוּ מַתִּירִין אוֹתָהּ:

ח וְאִם נִמְצָא חוּט יוֹצֵא מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה לְאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיִּמְשֹׁךְ וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ:

ט וְכֵן אִם הָיָה מִן הָרֵאָה חוּט מָשׁוּךְ לַלֵּב אוֹ לְטַרְפֵּשׁ הַכָּבֵד אוֹ לְכִיס הַלֵּב אוֹ לַזְּרֹדָא. בֵּין שֶׁהָיָה הַחוּט מִן הָאוֹם שֶׁל רֵאָה בֵּין שֶׁהָיָה מִן הָאֹזֶן וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְכֵן וָרִדָא שֶׁנִּמְצֵאת דְּבוּקָה בְּכִיסָהּ אוֹ חוּט יוֹצֵא מִמֶּנָּה לְכִיסָהּ אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְחוּט הַיּוֹצֵא מֵאֹזֶן לְאֹזֶן שֶׁלֹּא עַל הַסֵּדֶר אוֹסְרִין אוֹתָהּ:

י יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁמִּנְהָגָן אִם מָצְאוּ סִרְכָא מִן הָאֹזֶן לַבָּשָׂר וְלָעֶצֶם שֶׁבַּצְּלָעוֹת וְהַסִּרְכָא דְּבוּקָה בִּשְׁתֵּיהֶן אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְאַבָּא מָרִי מִן הָאוֹסְרִין וַאֲנִי מִן הַמַּתִּירִין. וּמִעוּט מְקוֹמוֹת מַתִּירִין אֲפִלּוּ נִדְבְּקָה בָּעֶצֶם לְבַדּוֹ וַאֲנִי אוֹסֵר:

יא וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹפְחִין הָרֵאָה שֶׁמָּא יֵשׁ בָּהּ נֶקֶב. וְרֹב הַמְּקוֹמוֹת אֵין נוֹפְחִין שֶׁהֲרֵי לֹא נוֹלַד דָּבָר שֶׁגּוֹרֵם לַחֲשָׁשׁ. וּמֵעוֹלָם לֹא נִפַּחְנוּ רֵאָה בִּסְפָרַד וּבְמַעֲרָב אֶלָּא אִם נוֹלַד לָנוּ דָּבָר שֶׁחוֹשְׁשִׁים לוֹ:

יב וּדְבָרִים הָאֵלּוּ כֻּלָּן אֵינָן עַל פִּי הַדִּין אֶלָּא עַל פִּי הַמְּנָהָג כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וּמֵעוֹלָם לֹא שָׁמַעְנוּ בְּמִי שֶׁבָּדַק עוֹף אֶלָּא אִם נוֹלַד לוֹ חֲשָׁשׁ:

יג מִי שֶׁשָּׁחַט אֶת הַבְּהֵמָה וְקָרַע אֶת הַבֶּטֶן. וְקֹדֶם שֶׁיִּבְדֹּק אֶת הָרֵאָה בָּא כֶּלֶב אוֹ עַכּוּ"ם וְנָטַל אֶת הָרֵאָה וְהָלַךְ לוֹ. הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת. וְאֵין אוֹמְרִים שֶׁמָּא נִקּוּבָה הָיְתָה אוֹ שֶׁמָּא דְּבוּקָה הָיְתָה. שֶׁאֵין מַחֲזִיקִין אִסּוּר. אֶלָּא הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר עַד שֶׁיִּוָּדַע בַּמֶּה נִטְרְפָה. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין לִקְרוּם מֹחַ וְלַשִּׁדְרָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן כָּךְ לֹא נָחוּשׁ לַרֵאָה שֶׁאָבְדָה. וְאֵין בָּזֶה מִנְהָג שֶׁדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אֵין בּוֹ מִנְהָג:

יד בָּא הָעַכּוּ"ם אוֹ הַיִּשְׂרְאֵל וְהוֹצִיא הָרֵאָה קֹדֶם שֶׁתִּבְדֹּק וַהֲרֵי הִיא קַיֶּמֶת נוֹפַחִין אוֹתָהּ וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם הָיוּ שָׁם צְמָחִין אוֹ לֹא הָיוּ. מִפְּנֵי פְּשׁוּט הַמִּנְהָג:

טו יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁאִם נִמְצְאוּ סִרְכוֹת מְדֻלְדָּלוֹת מִן הָרֵאָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן דְּבוּקוֹת לֹא לַדֹּפֶן וְלֹא לְמָקוֹם אַחֵר אוֹסְרִין אוֹתָהּ. וְדָבָר זֶה הֶפְסֵד גָּדוֹל הוּא וְאִבּוּד מָמוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּמֵעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ זֶה לֹא בְּצָרְפַת וְלֹא בִּסְפָרַד וְלֹא נִשְׁמַע זֶה בַּמַּעֲרָב. וְאֵין רָאוּי לִנְהֹג בְּמִנְהָג זֶה. אֶלָּא נוֹפְחִין אוֹתָהּ בִּלְבַד. אִם נִמְצֵאת שְׁלֵמָה מִן הַנֶּקֶב הֲרֵי זוֹ מֻתֶּרֶת:

פרק יב

א הַשּׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ בְּיוֹם אֶחָד הַבָּשָׂר מֻתָּר בַּאֲכִילָה וְהַשּׁוֹחֵט לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד". וְאֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא עַל שְׁחִיטַת הָאַחָרוֹן. לְפִיכָךְ אִם שָׁחַט אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶן וּבָא חֲבֵרוֹ וְשָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי חֲבֵרוֹ לוֹקֶה:

ב אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג בְּכָל זְמַן וּבְכָל מָקוֹם. בְּחֻלִּין וּבְמֻקְדָּשִׁין. בֵּין קָדְשִׁים הַנֶּאֱכָלִין בֵּין קָדְשִׁים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין. לְפִיכָךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁשָּׁחַט בַּעֲזָרָה וְהַשֵּׁנִי בַּחוּץ. אוֹ הָרִאשׁוֹן בַּחוּץ וְהַשֵּׁנִי בַּעֲזָרָה. בֵּין שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן חֻלִּין אוֹ שְׁנֵיהֶן קָדְשִׁים. בֵּין שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן חֻלִּין וְאֶחָד קָדְשִׁים. זֶה שֶׁשָּׁחַט אַחֲרוֹן לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ:

ג אֵין אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "לֹא תִשְׁחָטוּ" בִּשְׁחִיטַת שְׁנֵיהֶן הוּא הָאִסּוּר. אֲבָל אִם נָחַר הָרִאשׁוֹן אוֹ נִתְנַבֵּל בְּיָדוֹ מֻתָּר לִשְׁחֹט. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן וְנָחַר הַשֵּׁנִי אוֹ נִתְנַבֵּל בְּיָדוֹ פָּטוּר:

ד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁשָּׁחֲטוּ בֵּינָם לְבֵין עַצְמָן אֶת הָרִאשׁוֹן מֻתָּר לִשְׁחֹט שֵׁנִי אַחֲרֵיהֶם. לְפִי שֶׁאֵין שְׁחִיטָתָן שְׁחִיטָה (כְּלָל):

ה הַשּׁוֹחֵט אֶת הָרִאשׁוֹן וְהֲרֵי הוּא סְפֵק נְבֵלָה אָסוּר לִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי. וְאִם שְׁחָטוֹ אֵינוֹ לוֹקֶה:

ו שְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה שְׁמָהּ שְׁחִיטָה. לְפִיכָךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁשָּׁחַט חֻלִּין בַּעֲזָרָה אוֹ טְרֵפָה אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל וְעֶגְלָה עֲרוּפָה וּפָרָה אֲדֻמָּה אוֹ שֶׁשָּׁחַט לְעַכּוּ"ם וּבָא הָאַחֲרוֹן וְשָׁחַט

אֶת הַשֵּׁנִי לוֹקֶה. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן אֶת הָאֶחָד וּבָא הָאַחֲרוֹן וְשָׁחַט אֶת הַשֵּׁנִי וַהֲרֵי הוּא חֻלִּין בָּעֲזָרָה אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל אוֹ עֶגְלָה עֲרוּפָה וּפָרָה אֲדֻמָּה הֲרֵי זֶה לוֹקֶה:

ז שָׁחַט לְעַכּוּ"ם פָּטוּר מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁהֲרֵי נִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. וְאִם הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וְלֹא הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם עַכּוּ"ם לוֹקֶה:

ח אֵין אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּבְהֵמָה טְהוֹרָה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב כח) "וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד". וְנוֹהֵג בְּכָל אֵלּוּ. כֵּיצַד. צְבִי שֶׁבָּא עַל הָעֵז וְשָׁחַט הָעֵז וְאֶת בִּנָּהּ לוֹקֶה. אֲבָל הָעֵז שֶׁבָּא עַל הַצְּבִיָּה אָסוּר לִשְׁחֹט אוֹתָהּ וְאֶת בִּנָּהּ. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה. פָּרָה וּבִנָּהּ אֲסָרָה תּוֹרָה לֹא צְבִיָּה וּבִנָּהּ:

ט הָיְתָה בַּת הַצְּבִיָּה הַזֹּאת נְקֵבָה וְיָלְדָה בֵּן וְשָׁחַט אֶת הַנְּקֵבָה בַּת הַצְּבִיָּה וְאֶת בִּנָּהּ לוֹקֶה. וְכֵן כִּלְאַיִם הַבָּא מִמִּין כֶּבֶשׂ וּמִמִּין עֵז בֵּין מִכֶּבֶשׂ עִם הָעֵז בֵּין מֵעֵז עִם הַכִּבְשָׂה לוֹקֶה מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ:

י מֻתָּר לִשְׁחֹט אֶת הַמְעֻבֶּרֶת. עֻבַּר יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא. וְאִם יָצָא הָעֻבָּר חַי אַחַר שְׁחִיטָה וְהִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם אֶחָד. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה:

יא אִסּוּר אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נוֹהֵג בִּנְקֵבוֹת שֶׁזֶּה בְּנָהּ וַדַּאי. וְאִם נוֹדַע וַדַּאי שֶׁזֶּה הוּא אָבִיו אֵין שׁוֹחֲטִין שְׁנֵיהֶן בְּיוֹם אֶחָד. וְאִם שָׁחַט אֵינוֹ לוֹקֶה. שֶׁהַדָּבָר סָפֵק אִם נוֹהֵג בִּזְכָרִים אוֹ אֵינוֹ נוֹהֵג:

יב הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט שְׁנֵי בָּנֶיהָ לוֹקֶה שְׁתֵּי מַלְקִיּוֹת. שָׁחַט אֶת בָּנֶיהָ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט הִיא לוֹקֶה אַחַת. שְׁחָטָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ וְאֶת בֶּן בִּתָּהּ לוֹקֶה שְׁתַּיִם. שְׁחָטָהּ וְאֶת בֶּן בִּתָּהּ וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט אֶת הַבַּת לוֹקֶה אַחַת בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר:

יג שְׁנַיִם שֶׁלָּקְחוּ שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת זֶה הָאֵם וְזֶה הַבַּת וּבָאוּ לְדִין. זֶה שֶׁלָּקַח רִאשׁוֹן יִשְׁחֹט רִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי יְמַתִּין לְמָחָר. וְאִם קָדַם הַשֵּׁנִי וְשָׁחַט זָכָה וְיְמַתִּין הָרִאשׁוֹן עַד לְמָחָר:

יד בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הַמּוֹכֵר בְּהֵמָה לַחֲבֵרוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ וְלוֹמַר לוֹ כְּבָר מָכַרְתִּי אִמָּהּ אוֹ בִּתָּהּ לְאַחֵר לִשְׁחֹט כְּדֵי שֶׁיְּמַתִּין זֶה הָאַחֲרוֹן וְלֹא יִשְׁחֹט עַד לְמָחָר. וְאֵלּוּ הֵן. עֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח. וְעֶרֶב עֲצֶרֶת. וְעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

טו בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁרָאָה זֶה שֶׁלָּקַח בָּאַחֲרוֹנָה נָחְפְּזוּ לִקְנוֹת וְהָיָה בְּסוֹף הַיּוֹם שֶׁחֲזָקָתוֹ שֶׁהוּא שׁוֹחֵט עַתָּה. אֲבָל אִם הָיָה רָוַח בַּיּוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ שֶׁמָּא לֹא יִשְׁחֹט אֶלָּא לְמָחָר:

טז וְהַמּוֹכֵר אֶת הָאֵם לֶחָתָן וְהַבַּת לַכַּלָּה צָרִיךְ לְהוֹדִיעָן. שֶׁוַּדַּאי בְּיוֹם אֶחָד שׁוֹחֲטִין. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יז יוֹם אֶחָד הָאָמוּר בְּאֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ הַיּוֹם הוֹלֵךְ אַחַר הַלַּיְלָה. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁשָּׁחַט רִאשׁוֹן בְּתְחִלַּת לֵיל רְבִיעִי לֹא יִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי עַד תְּחִלַּת לֵיל חֲמִישִׁי. וְכֵן אִם שָׁחַט הָרִאשׁוֹן בְּסוֹף יוֹם רְבִיעִי קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שׁוֹחֵט הַשֵּׁנִי בְּתְחִלַּת לֵיל חֲמִישִׁי. שָׁחַט רִאשׁוֹן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל לֵיל חֲמִישִׁי לֹא יִשְׁחֹט הַשֵּׁנִי עַד לֵיל שִׁשִּׁי. וְאִם שָׁחַט בְּיוֹם חֲמִישִׁי אֵינוֹ לוֹקֶה:

פרק יג

א הַלּוֹקֵחַ אִם עַל הַבָּנִים וּשְׁחָטָהּ. הַבָּשָׂר מֻתָּר בַּאֲכִילָה וְלוֹקֶה עַל שְׁחִיטַת הָאֵם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים". וְכֵן אִם מֵתָה קֹדֶם שֶׁיִּשְׁלְחֶנָּה לוֹקֶה. וְאִם שִׁלְּחָהּ אַחַר שֶׁלָּקְחָהּ פָּטוּר:

ב וְכֵן כָּל מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁנִּתְּקָה לַעֲשׂוֹת חַיָּב לְקַיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ. וְאִם לֹא קִיְּמוֹ לוֹקֶה:

ג בָּא אֶחָד וְחָטַף הָאֵם מִיָּדוֹ וְשִׁלְּחָהּ אוֹ שֶׁבֵּרְחָה מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח" עַד שֶׁיְּשַׁלֵּחַ מֵעַצְמוֹ וַהֲרֵי לֹא קִיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ:

ד נָטַל אֵם עַל הַבָּנִים וְקִצֵּץ אֲגַפֶּיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּעוּף וְשִׁלְּחָהּ מִכְּיוָן אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וּמַשֶּׁהָה אוֹתָהּ אֲצִלּוֹ עַד שֶׁיִּגְדְּלוּ כְּנָפֶיהָ וּמְשַׁלְּחָהּ. וְאִם מֵתָה קֹדֶם לָזֶה אוֹ בָּרְחָה וְאָבְדָה לוֹקֶה שֶׁהֲרֵי לֹא קִיֵּם עֲשֵׂה שֶׁבָּהּ:

ה וְכֵיצַד מְשַׁלֵּחַ הָאֵם. אוֹחֵז בִּכְנָפֶיהָ וּמַפְרִיחָהּ. שִׁלְּחָהּ וְחָזְרָה וְשִׁלְּחָהּ וְחָזְרָה אֲפִלּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ פְּעָמִים חַיָּב לְשַׁלֵּחַ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלֵּחַ":

ו הָאוֹמֵר הֲרֵינִי נוֹטֵל אֶת הָאֵם וּמְשַׁלֵּחַ אֶת הַבָּנִים חַיָּב לְשַׁלֵּחַ אֶת הָאֵם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם":

ז לָקַח אֶת הַבָּנִים וְהֶחֱזִירָן לַקֵּן וְאַחַר כָּךְ חָזְרָה הָאֵם עֲלֵיהֶן פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. שִׁלַּח אֶת הָאֵם וְחָזַר וְצָד אוֹתָהּ הֲרֵי זֶה מֻתָּר. לֹא אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא לָצוּד אוֹתָהּ וְהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִפְרֹחַ בִּשְׁבִיל הַבָּנִים שֶׁהִיא מְרַחֶפֶת עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא יִלָּקְחוּ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים". אֲבָל אִם הוֹצִיאָהּ מִתַּחַת יָדוֹ וְחָזַר וְצָד אוֹתָהּ מֻתָּר:

ח שִׁלּוּחַ הָאֵם אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּעוֹף טָהוֹר שֶׁאֵינוֹ מְזֻמָּן כְּגוֹן יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וַעֲלֵיָה וְעוֹפוֹת שֶׁקִּנְּנוּ בַּפַּרְדֵּס שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ו) "כִּי יִקָּרֵא". אֲבָל הַמְּזֻמָּן כְּגוֹן אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין וְיוֹנִים שֶׁקִּנְּנוּ בַּבַּיִת אֵינוֹ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

ט הָיוּ הָאֶפְרוֹחִין מַפְרִיחִין שֶׁאֵינָן צְרִיכִין לְאִמָּן אוֹ בֵּיצִים מוּזָרוֹת אֵינוֹ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. הָיוּ אֶפְרוֹחִין טְרֻפּוֹת הֲרֵי אֵלּוּ כְּבֵיצִים מוּזָרוֹת וּפָטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

י זָכָר שֶׁמְּצָאוֹ רוֹבֵץ עַל הַקֵּן פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. עוֹף טָמֵא רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָהוֹר אוֹ עוֹף טָהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָמֵא פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

יא הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל בֵּיצִים שֶׁאֵינָן מִינָהּ וְהֵן טְהוֹרִין הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלַּח אֵינוֹ לוֹקֶה. הָיְתָה הָאֵם טְרֵפָה חַיָּב לְשַׁלְּחָהּ:

יב שָׁחַט מִקְצָת סִימָנִין בְּתוֹךְ הַקֵּן קֹדֶם שֶׁיִּקְחֶנָּה חַיָּב לְשַׁלֵּחַ וְאִם לֹא שִׁלַּח אֵינוֹ לוֹקֶה:

יג הָיְתָה מְעוֹפֶפֶת. אִם כְּנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּקֵּן חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. וְאִם לָאו פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. הָיְתָה מַטְלִית אוֹ כְּנָפַיִם חוֹצְצוֹת בֵּין כְּנָפֶיהָ וּבֵין הַקֵּן הֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלַּח אֵינוֹ לוֹקֶה:

יד הָיוּ שְׁנֵי סִדְרֵי בֵּיצִים וּכְנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּסֵּדֶר הָעֶלְיוֹן. אוֹ שֶׁהָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל בֵּיצִים מוּזָרוֹת וְתַחְתֵּיהֶן בֵּיצִים יְפוֹת. אוֹ שֶׁהָיְתָה אֵם עַל גַּבֵּי אֵם. אוֹ שֶׁהָיָה הַזָּכָר עַל הַקֵּן וְהָאֵם עַל הַזָּכָר. הֲרֵי זֶה לֹא יִקַּח. וְאִם לָקַח יְשַׁלֵּחַ וְאִם לֹא שִׁלַּח אֵינוֹ לוֹקֶה:

טו הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בֵּין הָאֶפְרוֹחִים אוֹ בֵּין הַבֵּיצִים וְאֵינָהּ נוֹגַעַת בָּהֶן פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ. וְכֵן אִם הָיְתָה בְּצַד הַקֵּן וּכְנָפֶיהָ נוֹגְעוֹת בַּקֵּן מִצִּדּוֹ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ:

טז הָיְתָה עַל שְׁנֵי בַּדֵּי אִילָן וְהַקֵּן בֵּינֵיהֶן רוֹאִין כָּל שֶׁאִלּוּ יִנָּטְלוּ הַבַּדִּין תִּפֹּל עַל הַקֵּן חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

יז הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל אֶפְרוֹחַ אֶחָד אוֹ עַל בֵּיצָה אַחַת חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. הַמּוֹצֵא קֵן עַל פְּנֵי הַמַּיִם אוֹ עַל גַּבֵּי בַּעֲלֵי חַיִּים חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. לֹא נֶאֱמַר (דברים כב ו) "אֶפְרוֹחִים אוֹ בֵּיצִים" וְלֹא נֶאֱמַר (דברים כב ו) "בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ" אֶלָּא שֶׁדִּבֵּר הַכָּתוּב בְּהוֹוֶה:

יח אָסוּר לִזְכוֹת בַּבֵּיצִים כָּל זְמַן שֶׁהָאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶן. לְפִיכָךְ אֲפִלּוּ הָיְתָה רוֹבֶצֶת עַל הַבֵּיצִים אוֹ עַל הָאֶפְרוֹחִים בַּעֲלִיָּתוֹ וּשׁוֹבְכוֹ אֵינָן מְזַמְּנִין. וְלֹא קָנָה לוֹ חֲצֵרוֹ. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִזְכוֹת בָּהֶן לַאֲחֵרִים כָּךְ לֹא תִּזְכֶּה לוֹ חֲצֵרוֹ בָּהֶן. וּלְפִיכָךְ חַיָּב לְשַׁלֵּחַ:

יט אָסוּר לִטֹּל אֵם עַל הַבָּנִים וַאֲפִלּוּ לְטַהֵר בָּהֶן אֶת הַמְצֹרָע שֶׁהִיא מִצְוָה. וְאִם לָקַח חַיָּב לְשַׁלֵּחַ. וְאִם לֹא שִׁלַּח לוֹקֶה. שֶׁאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה לֹא תַּעֲשֶׂה וַעֲשֵׂה. (וַעֲשֵׂה) וְלֹא עֲשֵׂה דּוֹחֶה עֲשֵׂה:

כ הַמְקַדֵּישׁ עוֹף לְבֶדֶק הַבַּיִת וּפָרַח מִיָּדוֹ וַהֲרֵי הוּא מַכִּירוֹ וּמְצָאוֹ רוֹבֵץ עַל הָאֶפְרוֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לוֹקֵחַ הַכֹּל וּמְבִיאָן לִידֵי גְּבָר. שֶׁאֵין שְׁלוּחַ הָאֵם נוֹהֵג בְּמֻקְדָּשִׁין שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב ז) "וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ" וְאֵלּוּ אֵינָן שֶׁלְּךָ:

כא עוֹף שֶׁהִרְגִּישׁ אֶת הַנֶּפֶשׁ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּחַ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְצֻוֶּה לַהֲבִיאוֹ לְבֵית דִּין לָדוּן אוֹתוֹ:

פרק יד

א מִצְוַת עֲשֵׂה לְכַסּוֹת דַּם שְׁחִיטַת חַיָּה טְהוֹרָה אוֹ עוֹף טָהוֹר שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר". לְפִיכָךְ חַיָּב לְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁיְּכַסֶּה בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל כִּסּוּי הַדָּם:

ב כְּסוּי הַדָּם נוֹהֵג בְּמְזֻמָּן וּבְשֶׁאֵינוֹ מְזֻמָּן. לֹא נֶאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יָצוּד" אֶלָּא בַּהוֹוֶה. וְנוֹהֵג בְּחֻלִּין וְלֹא בְּמֻקְדָּשִׁין. בֵּין קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ בֵּין קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת. וְאִם עָבַר וּשְׁחָטָן אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹת אֶת דָּמָן:

ג שָׁחַט חַיָּה וְעוֹף וְאַחַר כָּךְ הִקְדִּישָׁן אוֹ הִקְדִּישׁ אֶת הַדָּם חַיָּב לְכַסּוֹת:

ד כִּלְאַיִם הַבָּא מִבְּהֵמָה וְחַיָּה וְכֵן בְּרִיָּה שֶׁהִיא סָפֵק בְּהֵמָה אוֹ חַיָּה צָרִיךְ לְכַסּוֹת וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ. הַשּׁוֹחֵט לְחוֹלָה בְּשַׁבָּת חַיָּב לְכַסּוֹת לְאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט סָפֵק אוֹ כִּלְאַיִם בְּיוֹם טוֹב מְכַסֶּה דָּמוֹ לְאַחַר יוֹם טוֹב:

ה הַשּׁוֹחֵט עוֹפוֹת וּמִינֵי חַיָּה בְּמָקוֹם אֶחָד מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחַת לְכֻלָּן וְכִסּוּי אֶחָד לְכֻלָּן:

ו דָּם שֶׁנִּתְעָרֵב בַּמַּיִם אִם יֵשׁ בּוֹ מַרְאֵה דָּם חַיָּב לְכַסּוֹת וְאִם לָאו פָּטוּר. נִתְעָרֵב בְּיַיִן אוֹ בְּדָם בְּהֵמָה רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם מַיִם. אִם אֶפְשָׁר שֶׁיֵּרָאֶה מַרְאֵה הַדָּם שֶׁחַיָּב לְכַסּוֹתוֹ כְּשִׁעוּר זֶה אִלּוּ הָיָה מַיִם חַיָּב לְכַסּוֹת הַכֹּל וְאִם לָאו פָּטוּר:

ז כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹתוֹ פַּעַם אַחֶרֶת. כִּסָּתְהוּ הָרוּחַ אֵינוֹ חַיָּב לְכַסּוֹת. חָזַר וְנִתְגַּלָּה אַחַר שֶׁכִּסָּתְהוּ הָרוּחַ חַיָּב לְכַסּוֹת:

ח דָּם הַנִּתָּז וְשֶׁעַל הַסַּכִּין אִם אֵין שָׁם דָּם אֶלָּא הוּא חַיָּב לְכַסּוֹת:

ט שָׁחַט וְנִבְלַע הַדָּם בַּקֶּרֶקַע אִם רְשׁוּמוֹ נִכָּר חַיָּב לְכַסּוֹת. וְאִם לָאו הֲרֵי זֶה כְּמִי שֶׁכִּסָּתְהוּ הָרוּחַ וּפָטוּר מִלְּכַסּוֹת:

י אֵין חַיָּב בְּכִסּוּי אֶלָּא דָּם שְׁחִיטָה הָרְאוּיָה לַאֲכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "אֲשֶׁר יֵאָכֵל". לְפִיכָךְ הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצֵאת טְרֵפָה. אוֹ הַשּׁוֹחֵט חֻלִּין בַּעֲזָרָה. אוֹ הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף שֶׁנִּגְמַר דִּינָן לִסְקִילָה וְהַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבְּלָה בְּיָדוֹ פָּטוּר מִלְּכַסּוֹת. וְכֵן חֶרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁשָּׁחֲטוּ בֵּינָן לְבֵין עַצְמָן פְּטוּרִין מִלְּכַסּוֹת דַּם שְׁחִיטָתָן:

יא בַּמֶּה מְכַסִּין בְּסִיד וּבְגַפְסִית בְּזֶבֶל דַּק וּבְחוֹל דַּק שֶׁאֵין הַיּוֹצֵר צָרִיךְ לְכָתְשׁוֹ וּבְשָׁחִיקַת אֲבָנִים וַחֲרָשִׂים וּבְנֹעֶרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה וּבְנִסֹּרֶת חֲרָשִׂים דַּקָּה וּבִלְבֶנָה וְחַרְסִית וּמְגוּפָּה שֶׁכְּתָשָׁהּ שֶׁכָּל אֵלּוּ מִין עָפָר הֵן. אֲבָל אִם כָּפָה עָלָיו כְּלִי אוֹ כִּסָּהוּ בַּאֲבָנִים אֵין זֶה כִּסּוּי שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "ב�ֶּעָפָר":

יב לְפִיכָךְ אֵין מְכַסִּים בְּזֶבֶל גֵּס וְחוֹל גַּס וְקֶמַח וְסָבִין וּמוֹרָסָן וּשְׁחִיקַת כְּלֵי מַתֶּכוֹת לְפִי שֶׁאֵין אֵלּוּ מִין עָפָר. חוּץ מִשְּׁחִיקַת הַזָּהָב בִּלְבַד שֶׁמְּכַסִּין בָּהֶם מִפְּנֵי שֶׁנִּקְרָא עָפָר שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כח ו) "וְעַפְרֹת זָהָב לוֹ" וְאוֹמֵר (דברים ט כא) "עַד אֲשֶׁר דַּק לְעָפָר":

יג מְכַסִּין בְּשִׁחוֹר וְהוּא פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וּבְכוֹחַל וּבְנִקְרַת פְּסִילִים וּבְאֵפֶר בֵּין אֵפֶר עֵצִים בֵּין אֵפֶר בְּגָדִים אֲפִלּוּ אֵפֶר בָּשָׂר שֶׁנִּשְׂרַף שֶׁהֲרֵי כָּתוּב (במדבר יט יז) "מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת". וּמֻתָּר לְכַסּוֹת בְּעָפָר עִיר הַנִּדַּחַת:

יד הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לִתֵּן עָפָר לְמַטָּה וְאַחַר כָּךְ יִשְׁחֹט בּוֹ וְאַחַר כָּךְ יְכַסֶּה בְּעָפָר אֲבָל לֹא יִשְׁחֹט בְּכְלִי וְיכַסֶּה בְּעָפָר:

טו וּמִי שֶׁשָּׁחַט הוּא יְכַסֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יז יג) "וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר". וְאִם לֹא כִּסָּהוּ וְרָאָהוּ אַחֵר חַיָּב לְכַסּוֹת שֶׁזּוֹ מִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְאֵינָהּ תְּלוּיָה בַּשּׁוֹחֵט לְבַד:

טז וּכְשֶׁמְּכַסֶּה לֹא יְכַסֶּה בְּרַגְלוֹ אֶלָּא בְּיָדוֹ אוֹ בְּסַכִּין אוֹ בִּכְלִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִנְהֹג בּוֹ מִנְהַג בִּזָּיוֹן וְיִהְיוּ מִצְוֹת בְּזוּיוֹת עָלָיו. שֶׁאֵין הַכָּבוֹד לְעַצְמָן שֶׁל מִצְוֹת אֶלָּא לְמִי שֶׁצִּוָּה בָּהֶן בָּרוּךְ הוּא וְהִצִּילָנוּ מִלְּמַשֵּׁשׁ בַּחשֶׁךְ וְעֶרֶךְ אוֹתָנוּ נֵר לְיַשֵּׁר הַמַּעֲקַשִּׁים וְאוֹר לְהוֹרוֹת נְתִיבוֹת הַיֹּשֶׁר. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תהילים קיט קה) "נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי":